

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 53712-11-16 ו. כ. נ' כ.

תלה"מ 53674-11-16 ו. כ. נ' כ.

בפני כבוד השופט ארז שני

התובעת: פלונית

ע"י ב"כ עוה"ד בבת דמארי

נגד

הנתבע: פלוני

ע"י ב"כ עוה"ד יעקב קצין ואסתר (שאנן) לנדס

כתבי עת:

[שחר ליפשיץ, "יחסי משפחה וממון: אתגרים", חוקים, גליון א \(2009\) 227](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק לתיקון דיני המשפחה \(מזונות\), תשי"ט-1959: סע' 3, 3א](#)[חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973: סע' הפרק הראשון, לפרק השני, 5, \(1\)5, \(א\)5, 8, \(2\)8, 9](#)[חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969](#)

מיני-רציו:

* הכרעה בתביעת מזונות קטינים לאור ההלכה שנקבעה לאחרונה בע"מ 1709/15,919/15, המנחה כי קביעת שיעור המזונות תיעשה בהתחשב ביכולות ובהכנסות הצדדים וכן הכרעה בתביעה רכושית. האם עבדה במשרה מלאה וחלקה בפרנסת המשפחה היה גדול לאין שיעור מחלקו של האב, אשר לרוב תרם לפרנסת המשפחה בהתאם לשיקול דעתו, באמצעות כספי ירושתו ו/או ממימוש אוספיו.

* משפחה – מזונות ילדים – חובת ההורים בתשלוםם

* משפחה – מזונות ילדים – שיעורם

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – איזון משאבים

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – נכס חיצוני

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – שיתוף בנכסים

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – סעיף 8 לחוק יחסי ממון

.

שתי תובענות שהגישה התובעת כנגד הנתבע. האחת תובענה למזונות ומדור עבור שני קטינים (בני כמעט 15 ו-17) והשנייה רכושית. הצדדים יהודים, פרודים מסוף 2015, לאחר כ-16 שנות נישואין. במהלך שנות הנישואין, האם עבדה במשרה מלאה וחלקה בפרנסת המשפחה היה גדול לאין שיעור מחלקו של האב, אשר בחר לעסוק במימוש אוספיו, ולמעט עבודות מזדמנות בהיקף זעום, ותרומה משתנה (בהתאם לשיקול דעתו) של כספי ירושתו ו/או ממימוש אוספיו, לא עבד בעבודה מסודרת, חרף השכלתו.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

תביעת המזונות: הצדדים הם יהודים. מכאן שעל-פי סעיף 3א לחוק המזונות, מהות והיקף חובתם לשאת במזונות ילדיהם, ימדדו על-פי הדין העברי. פרשנות הדין העברי שונתה באחרונה על דרך כע"מ 1709/15, 919/15 (להלן: גם "הלכת 919") בגדרו נקבע כי " בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכלל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל, ובשים לב למכלול נסיבות המקרה". אמנם פסק-הדין עסק ברובו במזונות קטינים בגילאי 6-15, באותם שני מקרים בהם כבר הייתה קבועה משמורת משותפת לקטינים בידי הוריהם, אך לעמדת ביהמ"ש תוצאות פסק-הדין משליכות על מזונות קטינים, ללא תלות בידי מי מהצדדים תופקד המשמורת על ילדיהם. ואם כך בעניין קטינים בגילאים 6-15, קל וחומר לקטינים בגילאי 15-18. כן שותף ביהמ"ש לעמדה כי הלכת 919, חלה גם על הליכים שהחלו טרם ניתן פסק-הדין כבע"מ 919, כבעניינו. עם זאת צוין כי למעשה, הלכת 919 לא שינתה הרבה לעניין גובה המזונות בנוגע לקטינים דנא. שכן, מדובר בילדים בני כמעט 15 ו-17 מכאן שבהגיע הילדים לגיל 15, חובת מזונותיהם היא בכל מקרה מ"דין צדקה" והרי גם בעבר נפסק כי בחובת מזונות מ"דין צדקה" נושאים שני ההורים, כאשר החובה תלויה ביכולתו הכלכלית של כל צד, מכל המקורות העומדים לרשותו, לרבות שכר עבודה, נכסים, חסכוניות, ואף פוטנציאל ההשתכרות. בנתון יש להביא את הכנסותיהם הפנויות של ההורים וחלקם היחסי בסה"כ ההכנסה המשפחתית וכן להביא בחשבון את חלוקת זמני השהייה ביניהם; כן סבור ביהמ"ש כי הלכת 919 הקובעת את דרך חלוקת הנשיאה בנטל המזונות (ולא את תקופת החיוב), לא נתכוונה לשנות את ההלכה הישנה ולפיה, מזונות משלמים גם לאחר בגירת קטין, עד תום לימודיו בתיכון, ובשיעור 1/3 מהם, עת משרת קטין בשירות צבאי או לאומי, ובכפוף לביצוע השירות בפועל.

במקרה דנא עפ"י טענת האב, הבן לן בדירת האב כ-8 לילות מתוך 14 לילות, בעוד שהבת לנה 6 לילות מתוך 14 לילות. בחופשים ובחגים מחלקים הילדים בשווה את זמנם בין הצדדים. מדבריו של האב ניתן להבין כי בעצם טוען הוא כי הילדים מצויים במשמורת משותפת שלו ושל האם. ברם, לעמדת ביהמ"ש, משבאה לעולם הלכת 919/15, אין עוד משמעות רבה להגדרת המשמורת כמשותפת או כזמני השהות. מכל מקום ביהמ"ש סבור כי אין צורך לדון בענייניו בשאלת המשמורת. מעבר לכך שתובענה שכזו לא הונחה בפני ביהמ"ש, לגישת ביהמ"ש כאשר עסקינן בילדים בגילאים אלו (15 ו-17), הרי שאלו כבר דעתנים דיים כדי לקבוע לעצמם, היכן, מתי וכמה פעמים בשבוע ללון בבית זה או אחר. וטוב יעשו ההורים אם יתנו להם את האפשרות להחליט היכן ללון על-פי רצונם. כך צריך לנהוג גם בית-המשפט. מכל מקום ביהמ"ש מוצא לציין כי אף שמדובר בענייניו בזמני שהות נרחבים אין מדובר בהסדר של משמורת משותפת, שהרי משמורת משותפת משמעה אף גזברות משותפת ועוד, ולא זה המצב בכאן.

במקרה דנא, צרכי הקטינים הועמדו ע"י ביהמ"ש על סך של 2500 ₪ לחודש. כאמור, הלכת 919 מנחה כי קביעת שיעור המזונות תיעשה בהתחשב ביכולות ובהכנסות הצדדים וכך הרי במזונות מ"דין

צדקה". כ"כ, לנוכח הלכת 919 העומדת מול עיני ביהמ"ש, ההנחה היא כי כל הורה ידאג לצורכי הילדים בזמנים בהם מצויים הם בביתו, כל אחד. נמצא כי הכנסתו הפנויה של האב עומדת על כ- 17,000 ₪ בכל חודש ואילו הכנסתה הפנויה של האם (הנוקת למדור), עומדת על כ- 7,300 ₪ בכל חודש, ואף פחות (שכן מסכום זה אף יורדים דמי אחזקת מדור), וביחד סך כל הכנסות הצדדים עומדות כל כ- 24,300 ₪ לחודש. היחס אם כן, בין הכנסות האב והכנסות האם, יהיה 70% לאב ו-30% לאם. טובתם של הילדים היא שכל אחד יזכה לתנאים כלכליים משפחתיים דומים בכל אחד מן הבתים. לצורך כך, יש להבטיח, כי גם בידי האם וגם בידי האב יהיו מצויים די משאבים לסיפוק צרכי הילדים בעת שנמצאים הם עימם. לפיכך נקבע כי האב ישלם לאם סך של 1,750 ₪ בעבור כל אחד מהילדים, עד הגיע הילדים לגיל 18 או סיום התיכון, לפי המאוחר, אז ירד סכום המזונות עבור אותו ילד לסך 600 ₪, עד הגיעו לתום השירות הצבאי או הלאומי לפי העניין; סכומים אלו אינם כוללים תשלומים בגין הוצאות חריגות (אם תהיינה), בין רפואיות שאינן מכוסות על-ידי הביטוח הרפואי, ובין הוצאות חינוך אחרות מאלו המצוינות, ובין כל הוצאה אחרת שסבור יהיה אחד ההורים כי הכרחית. לכך נדרשת הסכמת שני ההורים וזו תהיה ביחס של 70% לאב ו-30% לאם; קצבאות הילדים ישולמו לידיה של האם. כ"כ, כל עוד האם תשכור דירה לה ולילדיה, יישא האב בסך 40% מההוצאה הישירה למדור, ועד לגובה 5,000 ₪, קרי 2,000 ₪ וזאת בנוסף לדמי המזונות, וביחד 5,500 ₪.

התביעה הרכושית: נוכח מועד הנישואין, ומשעה שהצדדים לא ערכו ביניהם הסכם ממון, חל עליהם הסדר של איזון משאבים בהתאם לפרק השני לחוק יחסי ממון בין בני זוג. אמנם הצדדים טרם התגרשו, אולם מתקיימים בענייננו התנאים ש בסעיף 5 לחוק יחסי ממון המצדיקים הקדמת המועד לאיזון המשאבים, שכן חלפה שנה מאז מועד הגשת התביעה לאיזון המשאבים וכן קיים קרע בין הצדדים מאז 12/2015, מועד בו האם עזבה את דירת הצדדים עם ילדיהם.

כידוע, בהתייחס לסעיף 5 לחוק יחסי ממון, הכלל הוא כי עם פקיעת הנישואין, נכסים שהיו בבעלות אחד מבני הזוג טרם הנישואין, מהווים חריג לאיזון הקבוע בחוק ואינם נכללים בגדר נכסיהם המשותפים של בני הזוג. יחד עם זאת, לצד הוראות החוק, נקבע בפסיקה כי יכול שתיווצר שותפות בין בני זוג גם בנכס "חיצוני" לשיתוף, מכוח דינים אחרים, עקב מתנה או הסכמה לשיתוף, בין במפורש ובין על-פי התנהגות, וזאת במקביל למשטר הרכושי הקבוע בחוק יחסי ממון בין בני זוג. נטל ההוכחה לקיומה של כוונה שיתוף ביחס לנכס מלפני הנישואין, מוטל על הטוען לקיומה. לצורך זה עליו להצביע על נסיבות עובדתיות קונקרטיות מעבר לנישואין ולמגורים המשותפים, מהן ניתן ללמוד על כוונת שיתוף כאשר במשך השנים הרחיבה הפסיקה את השימוש ברעיון זה ביחס לדירת המגורים שהיא "גולת הכותרת הרכושית של התא המשפחתי" תוך שצוינו בפסיקה מספר פרמטרים שיכולים לסייע בגיבוש קביעה שיפוטית בדבר קיומו של אותו שיתוף ובהם: האם גם לבן הזוג השני יש דירת מגורים או נכס חיצוני אחר שהביא עמו לנישואיו ואשר נותר רשום על שמו; מספר שנות הנישואין, מועד רכישת הדירה ביחס לנישואין, מספר השנים בו התגוררו הצדדים בנכס וייעוד הנכס – למגורים או למטרה אחרת; השתתפות כספית במימון הבית, למשל באמצעות משכנתא; השתתפות בן/בת הזוג בשיפון הדירה ובהרחבתה ומערכת היחסים הכלכלית ששררה בין בני הזוג; שיקולי הגינות הכרוכים בהתנהגות הצדדים ביחס לנכס; מצגים נמשכים מצד הבעלים הרשום המעידים של שיתוף שמתבטאים ב"גילויים אובייקטיביים חיצוניים", יגברו על כוונות סובייקטיביות כמוסות.

ביישום לענייננו נקבע כי בדירת המגורים הרשומה ע"ש האב בלבד – דירה שנרכשה ע"י האב כ-8 שנים בטרם הנישואין, מכספו, למעט סכום משכנתא בסך 45,000 ₪ ואשר בה התגוררו הצדדים וילדיהם משך כל שנות הנישואין – התקיים שיתוף ספציפי. בהקשר זה נקבע בין היתר, כי בן זוג שהביא עימו לנישואין דירה, בה מתגוררים בני הזוג, שעה שאין לבן הזוג השני דירה אחרת, יוצר מצג

כלפי בן הזוג כי יוכל לשכון לבטח בדירה, וזו תהא רכוש משותף, וזאת משלא נתן סימנים כי בדעתו לשמור על רכושו זה בפקיעת הנישואין. זאת ועוד, במקרה של נישואין ממושכים בהם מקיימים שני בני הזוג את המשק המשפחתי במאמץ משותף, בין על-ידי עבודה ובין בדרכים אחרות, מתגוררים בדירה משך כל השנים ובה נולדים וגדלים שני ילדיהם, שיפוץ הדירה באופן לא פעוט, וזוהי דירתם היחידה, ביהמ"ש סבור כי "היטשטשו הגבולות והתערבבו המשאבים", ודירת המגורים שייכת לרכוש המשותף של הצדדים, ומכאן כי האם זכאית להירשם כבעלים של מחצית הזכויות בדירה וכמובן שדירה זו היא נכס בר איזון בין הצדדים. ביהמ"ש מוסיף, כי גם עקרונות הצדק וההגינות, ומניעת מצב של פערי כוחות כלכליים בעת פקיעת הנישואין יובילו לתוצאה זו.

בכל הנוגע לאיזון יתר המשאבים, התקציר מתייחס לאיזון של אוספיו של האב, הזכויות הסוציאליות של הצדדים וחשבונות הבנק הרשומים על-שם כל אחד מהם. בכל הנוגע לאלה, ביהמ"ש סבור כי יש לעשות שימוש בסעיף 8 לחוק יחסי ממון ולבצע איזון שישקף מחד את תרומתה העודפת של האם לכלכלת המשפחה ולצבירת הנכסים במהלך הנישואין ומאידך, ישקף את העדר התרומה של האיש וחוסר רצונו לצאת לעבוד, אם תרצה תאמר חיי נוחות ובטלה.

כידוע, סעיף 8 לחוק יחסי ממון מאפשר לבית-המשפט, במקרים המתאימים, לסטות מהכלל של חלוקה שווה, מחצית-מחצית, בהתקיים "נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת". המחוקק הותיר לשיקול דעתם של בתי-המשפט פיתוח כללים באשר לנסיבות לשימוש בסמכות זו. לעמדת ביהמ"ש, הפער המשמעותי במאמציהם הכלכליים המשותפים של הצדדים, כאשר מירב הנטל לכלכלת הבית ותחזוקתו, כמו גם הטיפול בילדים נפל על כתפי האם – עולה כדי נסיבות חריגות המצדיקות את הפעלתו של סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון. לעמדת ביהמ"ש, בן זוג המבקש הקנייה של זכויות שוות, מחויב גם בהשתתפות בנטל לקיום צרכי המשפחה במהלך החיים המשותפים. כאשר בן זוג אינו מבצע אף אחת מהפונקציות המשפחתיות – לא היותו מפרנס עיקרי ולא טיפול בעבודות הבית והילדים, יש לייחס משקל לעובדה זו וליתן לכך ביטוי בהסדר הרכושי עם הגירושין.

לפיכך, נקבע יש לסטות מעקרון החלוקה מחצה על מחצה וכי זכויותיו הסוציאליות של כל אחד מן הצדדים לא תחולקנה בין הצדדים אלא תיוותרנה בידי כל אחד מהם. הוא הדין באשר לחשבונות הבנק המצויים בבעלותם הפרטית של מי מהצדדים. כן נקבע כי האוספים המצויים ברשות האב, ויותר ברשותו ושוויים לא יחולק בין הצדדים.

פסק דין

1. שתי תובענות בפני שהוגשו ביום 23/11/2016. האחת בתלהמ"מ 53712-11-16, היא תובענה למזונות ומדור עבור שני קטינים שהגישה התובעת כנגד הנתבע (להלן: "**תביעת המזונות**") ואילו האחרת, בתלהמ"מ 53674-11-16, תובענה רכושית שהגישה התובעת, כנגד הנתבע (להלן: "**התביעה הרכושית**").

העובדות הצריכות לעניין

2. התובעת (להלן: "**האם**") והנתבע (להלן: "**האב**") וביחד (להלן: "**הצדדים**"), נישאו זל"ז ביום מנישואי הצדדים נולדו שני ילדים – XXX, כבן 17 (להלן: "**הבן**"), ו XXX, כבת 15 (להלן: "**הבת**") וביחד (להלן: "**הילדים**").

3. האם עובדת ב..., בעלת תואר ראשון, שני ושלישי ב... ומשתכרת כ-12,500 ₪ נטו.
4. האב אינו עובד, הוא בעל תואר ראשון ב..., תחום בו אינו עובד כבר כעשרים שנה. מאז עבד בעבודות שונות על בסיס משרה מלאה/חלקית, אך לא הצליח להשתלב באמת בשוק העבודה בארץ. אם תרצה תאמר, שמדובר במי שאינו באמת רוצה לטרוח ולעבוד, במקום להתמסר לתחביביו.
5. לצדדים דירת מגורים משותפת הרשומה על שם האב בלבד ברחוב ... (להלן: "הדירה"), בה התגוררו הצדדים וילדיהם משך כל שנות נישואיהם.
6. לצדדים כספים ונכסים נוספים, הן משותפים והן כאלו הרשומים ומצויים בבעלותם האישית.
7. הצדדים נפרדו ב-12/2015 (להלן: "מועד הפירוד"), עת עזבה האם את דירת הצדדים ועברה להתגורר עם שני ילדיהם בדירה שכורה ב..., ומאז הצדדים פרודים.
8. ביום 23/11/2016, הגישה האם, בד בבד עם תביעתה, בקשה למזונות זמניים עבור ילדי הצדדים, ולאחר שהוגשה תגובת האב ביום 15/12/2016, קיימתי דיון בפני בבקשה למזונות זמניים ביום 21/12/2016.
9. משעה שב"כ האב הודיעני במהלך הדיון כי אין יכול האב לקבל את הצעת בית-המשפט, קבעתי לעניין המזונות בין היתר כך:
- "אשר על כן, אני קובע כי האב יישא במזונות הילדים וילדי האם (מזונות שוטפים) סך 1,600 ₪ עבור הבן וסך 2,000 ₪ עבור הבת.**
- אשר לדמי המדור והחזקת המדור – אני קובע כי שוויו של מדור סביר באזור תל-אביב יפו עולה לסך 5,000 ₪ לחודש ושווי דמי החזקת בית סבירים עולים לסך 1,500 ₪ לחודש ומשהפסיקה מחייבת נשיאה של האב בגובה 40% ובשאר תישא האם, גם כתשקיף הכנסותיה, אזי אני מוסיף ומחייב את האב לשאת עבור דמי מדור והחזקת מדור, בנוסף לדמי המזונות השוטפים, סך 2,600 ₪ בחודש.
- בנוסף לדמי המזונות וכחלק מהם, יישא הנתבע במחצית ההוצאות הרפואיות החריגות שאינן מכוסות על ידי הביטוח הרפואי בו מבוטחים הקטינים.
- באמירה הוצאות רפואיות חריגות, נכללות גם הוצאות לטיפול אורתודנטי ו/או טיפול שיניים.
- הנתבע יישא במחצית תשלום עבור שיעורים פרטיים במקצועות: לשון, מתמטיקה

ואנגלית, בהתאם להמלצת הגורם החינוכי.

כן יישא האב במחצית חוג אחד, ובלבד שהסכום בו יחויב האב לא יעלה על סכום של 150 ₪ לכל חודש, בעבור כל קטין".

10. התובענות שתיהן נקבעו באחת להוכחות לימים 25/5/2017 ו-18/6/2017.

תביעת המזונות**טענות האם בתביעת המזונות**

11. האם טענה כי מאז עזיבתה את דירת המגורים יחד עם ילדיהם לדירה אותה שכרה, לנים הילדים אצל האב פעם או פעמיים בשבוע וכן כל סוף שבוע שני. בהמשך, הוסיפה כי אין המדובר במשמורת משותפת כטענת האב ואף לא בחלוקת זמנים שווה.

12. האם טענה כי האב מבוסס כלכלית שכן ירש ממשפחתו נכסים וכספים נכבדים, אודותיהם יורחב בעניין התביעה הרכושית. למעשה, גם האב לא חלק על כך כי הרשה לעצמו כמעט לא לעבוד לאור עזרת אימו.

13. האם טענה כי האב הינו בעל תואר ראשון ב... , התחיל תואר שני אותו לא סיים, בעל התמחויות בתחומי, וחרף אלו וכישוריו הרבים בתחום, סירב הוא משך מרבית שנות נישואיהם, לעבוד ולתרום לפרנסת המשפחה, והסתפק בהעברת סכומים משתנים מכספים אותם ירש לחשבונם המשותף, על-פי שיקול דעתו. על אף זאת ולשיטתה, אין כל קושי לקבוע את כושר השתכרותו של האב לאור כישוריו, השכלתו וכו', אך כיוון שאדם אמיד הוא, יכול להרשות לעצמו לא לעבוד ו"להנעים את זמנו בחוסר מעש", לשיטתה.

14. מנגד, טענה היא כי היא עבדה, ועודנה עובדת, במשרה מלאה לאורך כל שנות הנישואין, ניהלה את משק הבית, טיפלה בילדים, כל כולו של הנטל הוטל על כתפייה ולאור סירובו של האב לקחת חלק ממשי בטיפול הילדים, אלו האחרונים "נאלצו" לשהות בצהרונים עד הגיעם לכיתה ו'.

15. בהקשר זה, טענה האם כי "בטלנותו" זו של האב מנעה ממנה את קידומה בעבודתה.

16. עוד טענה האם כי לאורך כל שנות נישואיהם, האב השקיע כל כולו באיסוף ... ולקח חלק פעיל במכירות פומביות.

17. האם טענה כי שכרה דירה באזור הממוקם בקרבה למרכז חייהם של הילדים, בעלות שכירות בסך 5,700 ₪ לחודש, לא כולל הוצאות אחזקה, לעומת האב הממשיך להתגורר בדירת הצדדים ואינו נושא בהוצאה משמעותית בגין הדירה.

18. האם טענה כי גם כיום עיקר עול הטיפול בילדים וסיפוק צרכיהם מוטל כולו על כתפיה היא.

19. לטענת האם קיימים פערים גדולים בין יכולתו הכלכלית של האב שהוא אדם אמיד מאוד, בעל נכסים וכספים רבים, לבין יכולתה שלה שאף עובדת קשה למחייתה ואין לה כל נכס או כספים משמעותיים.

20. האם טענה כי לאב אין כלל מושג באשר לצרכיהם של הילדים, שכן הוא אינו נושא בהוצאות הילדים ואין לו אף ידע בסיסי בדבר שיעור הוצאותיהם.

21. לסיכום טענותיה, הוסיפה האם בסיכומי תשובתה כי כלל טענותיו של האב כפי שפורטו בסעיפים 9, ו-13 לסיכומיו, דינן להידחות, שכן רק לעת הסיכומים, טען הוא לראשונה שהכנסותיו מסתכמות בכ-5,250 ₪ לחודש, וכן כי טענתו לעניין חובתו למזונות מ"דיני צדקה", נועדה היא לצורך התחמקותו מתשלום המזונות לילדים.

טענות האב בתביעת המזונות

22. האב טען כי הילדים מחלקים את זמנם בין שני בתי הצדדים. הבן לן בדירתו 3 לילות בשבוע (לילה נוסף בשל חזרות לתזמורת המתקיימות ב...), הבת 2 לילות, ושניהם לנים כל שבת שנייה-החל מיום שישי ועד ליום ראשון, עת שבים הם לבית הספר, ובסך הכל 6/8 ימים מתוך 14 ימים. בנוסף, שוהים הילדים בדירתו אף חלק מחופשותיהם.

23. עוד טען האב כי לאם כושר השתכרות של 18,000 ₪ ברוטו, המהווים כ-13,000 ₪ נטו.

24. האב טען כי שווי נכסיה של האם, כולל כספים המצויים בחשבונה עולה על כ-1,300,000 ₪.

25. עוד טען האב כי ישנו קושי להעריך את כושר השתכרותו, שכן למרות השכלתו (תואר ראשון ב...), לא עבד הוא מעולם בתחום זה ולא השתלב בשוק העבודה בארץ. בתקופה האחרונה עושה הוא מאמצים "לצאת לשוק העבודה".

26. לטענת האב, משך כל שנות נישואי הצדדים, פרנס הוא את המשפחה בעיקר מניצול כספי ירושה/מתנה אותם קיבל ממשפחתו, ואף מכר פריטים מהאוסף הנמצא ברשותו. וגם כיום, על-מנת להשלים את ההכנסה לה זקוק הוא ובעבור ילדיו, ממשיך הוא במימושו של האוסף.

27. האב הוסיף כי הוא משכיר חלק מחנות הנמצאת בבעלותו תמורת 750 ₪ לחודש ובסופו של יום, הכנסותיו בפועל (ללא מימוש הנכסים עומדת על כ-5,250 ₪ לחודש).

28. עוד טען האב כי חישובי האם לעניין הוצאות וצרכי הילדים, לאור גילם, צריכים שיהיו מבוססים בהתאם ל"דיני צדקה" בהם חבים שני ההורים יחדיו. את טענתו זו מבסס האב על [בע"מ 919/15](#), 1709/15, בהם נפסק כי אין שוני בין חבות האב לחבות האם, לשיטתו. משכך, אין לחייבו בתשלום מזונות כלשהו וכך גם בכל הנוגע למרכיב המדור.

29. בהקשר זה הוסיף האב, כי על אף היעדר קביעה שיפוטית, הילדים מחלקים את זמנם באופן שווה בין דירות הצדדים, ועל כן יש להתייחס אל הצדדים כאל הורים המנהלים משמורת משותפת.

30. עוד טען האב כי לאם כושר השתכרות גבוה מזה שלו, הגם ששווי רכושו של האב עולה על זה של האם, האם תמשיך לעבוד בעבודתה, לעומתו ככזה המתקשה למצוא עבודה, והיה ועודו מממש רכוש שהיה בידו עוד בטרם נישואי הצדדים. לאם ביטחון כלכלי לעתיד ואילו הוא מכלה את נכסיו.

31. לסיכום, טען האב כי לאור האמור, ומשעה שהילדים מצויים במשמורת משותפת, יש לקבוע כי כל אחד מהצדדים יכלכל הילדים בזמנים בהם הילדים מצויים במשמורתו, ואף אחד מן הצדדים לא ישלם תשלום כלשהו לאחר. לחילופין, יש לפסוק לאב לא יותר מסכום של 1,653 ₪ עבור כל אחד מהילדים ובסך הכל 3,306 ₪ כולל מזונות ומדור עד הגיעם לגיל 18 ו/או סיום התיכון, לפי המאוחר. בנוסף, טען האב כי יש לקבוע כי הצדדים יישאו בחלקים שווים בהוצאות חינוך רפואיות ובלבד שיסכימו בכתב על ההוצאה.

דיון והכרעה

32. אפתח ואביא את [סעיפים 3 ו-3א לחוק לתיקון דיני משפחה \(מזונות\)](#), תשי"ט – 1959 (להלן: "[חוק המזונות](#)"), הן המהוות את מקור חיוב ההורים במזונות ילדיהם, וכך כלשונן:

3" (א) אדם חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים

של בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק

זה לא יחולו על מזונות אלה.

(ב) אדם שאינו חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים

הקטינים של בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, או

שלא חל עליו דין אישי, חייב במזונותיהם, והוראות חוק זה

יחולו על מזונות אלה.

3א. (א) אביו ואמו של קטין חייבים במזונותיו.

(ב) בלי להתחשב בעובדה בידי מי מוחזק קטין יחולו המזונות על

הוריו

בשיעור יחסי להכנסותיהם מכל מקור שהוא".

33. הצדדים שבפני הינם יהודים ודינם האישי הוא הדין העברי. מכאן שעל-פי [סעיף 3א](#)

לחוק המזונות, מהות והיקף חובתם לשאת במזונות ילדיהם, ימדדו על-פי הדין

העברי. כלומר, המחוקק הישראלי סבר כי בהיעדר האילוץ הנובע מן הדין העברי,

ראוי לקבוע כי יש לראות בשני ההורים כמי שחייבים במזונות הילד, תוך שחלוקת

החוב ביניהם תוכרע על פי פרמטר כלכלי והוא השיעור היחסי של הכנסותיהם מכל

מקור שהוא. ונזכור שוב, כי פרשנות הדין העברי מהי, שונתה באחרונה על דרך [בע"מ](#)

1709/15, 919/15 (ראה: [בע"מ 919/15](#), 1709/15 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] {פמ"מ –

19/7/2017}), (להלן: גם "הלכת 919").

34. בעניין שבפני, מדובר בילדים בני כמעט 15 ו-17 (ביום הגשת התביעה היו הם בני 14 ו-16),

מכאן שבהגיע הילדים לגיל 15, חובת מזונותיהם היא בכל מקרה מ"דין צדקה".

35. למעשה, לעניין הקטינים שבפני, לא שינתה, לעניין גובה המזונות, **הלכת 919** הרבה, שהרי גם

בעבר נפסק כי בחובת מזונות מ"דין צדקה" נושאים שני ההורים, כאשר החובה תלויה

ביכולתו הכלכלית של כל צד, על פי המרכיבים שלעיל. החלוקה בין שני ההורים תהיה חלוקה

שוויונית להבדיל מחלוקה שווה, כלומר, על פי היחס בין הכנסתו הפנויה של כל אחד מהם.

(ראה: [ע"א 210/82 גלבר נ' גלבר, לח \(2\) 14](#) {פמ"מ – 25/3/1984}).

36. באשר לקטינים בגילאים 15-18, הרי שאלו מוגדרים על-ידי הפסיקה כ"גדולים" (ראה:

"הלכת 919").

37. גם חיוב מזונות לילדים בגילאים אלו, הוא חיוב משפטי של ממש (**הלכת 919**, שם). אכיפתו של חיוב זה תתאפשר רק אם האב אמיד והקטין נצרך – כזה שאין לו מקורות פרנסה משל עצמו. וכנאמר על-ידי הפסיקה, כל קטין עד גיל 18, הלומד בבית הספר, נחשב כמי שאין לו מקורות הכנסה משל עצמו, הזכאי למזונות מ"דין צדקה" (ראה: עניין **גלבר**, שם).

38. עוד נאמר כי, האב והאם שווים הם לעניין החבות המשפטית במזונות מ"דין צדקה", ומכאן אם שניהם אמידים, יחוייבו שניהם בסיפוק צרכי הילדים העולים על הצרכים ההכרחיים. צרכים הכרחיים של ילד, פירושם אותם דברים בסיסיים שבלעדיהם אין הילד יכול להתקיים ממש. (ראה: **ע"א 591/81 פורטוגז נ' פורטוגז**, לו(3) 449 {פמ"מ – 29/6/1982}).

39. המשמעות בחיוב מכוח "דיני הצדקה", ששני ההורים נושאים שווה בשווה בכל הוצאות הילדים, על פי יכולתם הכלכלית וכל עוד יש להם יכולת שכזו (ראה: **ע"א 254/76 ינקוביץ נ' ינקוביץ**, לא(3) 169 {פמ"מ – 9/6/1977}).

40. מכאן ברור, שסיפוק המזונות לקטינים גם מעבר לצרכים ההכרחיים, אף הוא נחשב לחיוב "מדין צדקה" וחל על שני ההורים על פי יכולתם הכלכלית. המטרה היא לספק לילדים רמת חיים נאותה אליה הורגלו, ולגביהם צריך בית-המשפט לשקול בין יתר שיקוליו גם את השתכרותה של האם וגם את השתכרותו של האב (ראה: **בע"מ 5750 ר. א. נ' א. א.** [פורסם בבנו] {פמ"מ – 8/6/2005}), (להלן: "**הלכת אוחנה**").

41. במזונות מ"דין צדקה" יחויבו שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם, תוך שהחלוקה ביניהם תיקבע על-פי יכולתם הכלכלית ושיעורי ההשתכרות שלהם ("**הלכת אוחנה**", שם), מכל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה. בנתון יש להביא את הכנסותיהם הפנויות של ההורים וחלקם היחסי בסה"כ ההכנסה המשפחתית וכן להביא בחשבון את חלוקת זמני השהייה ביניהם.

42. זאת ועוד, בחובת מזונות "מדין צדקה", בדומה לחובת מזונות הכרחיים, ניתן לקחת בחשבון את הרכוש בבעלות כל אחד מההורים ואת סך המקורות הכלכליים. משעה שהחובה יוצרת שיעבוד על ממונו של ההורה ועל רכושו, ניתן לממש לצורך פרנסת הילדים. וכדבריו של כבוד השופט רובינשטיין:

"ראשית, רואה אני לנכון להדגיש את המובן מאליו, כי בעת קביעת גובה המזונות, השיקול המנחה הוא צרכי הילדים (ד"ר בנציון שרשבסקי, דיני משפחה (מה' 4, 1993), 379-381). לצד זאת, ישנה התחשבות ביכולת הכלכלית. בעת הערכתה של זו ההסתכלות היא רחבה; היא נגזרת לא רק מן המשכורת – בודאי לא משורת ה"נטו" במשכורת שלעתיים קרובות אינה משקפת תמונה

מלאה, ואין צורך להכביר על כך מלים – אלא מסך כל המקורות הכלכליים העומדים לרשות משלם המזונות, כולל נכסים, חסכונות, ואף פוטנציאל ההשתכרות (ע"א 130/83 פרייס נ' פרייס, פ"ד(2) 721, 725; ע"א 239/85 עמיצור נ' עמיצור, פ"ד מ(1) 147, 151). בכגון דא הדגש אינו בשאלה כמה משתכר האב או מהי משכורתו הפנויה, אלא כמה כספים יכול הוא להקצות לצרכי ילדיו".
(ראה: בע"מ 3432/09 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו] {פמ"מ – 23/6/2009}).

43. סקירה מקיפה זו הן של החקיקה והן של הפסיקה, לא תהיה שלמה אם לא אסיימה לעניין זה בעיקרי ההלכות (החלק האופרטיבי), כפי שהובאו **בהלכת 919**, באשר לאותם דברים אמורים המתאימים לעניין שבפני:

" בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכלל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל, ובשים לב למכלול נסיבות המקרה.

יישום עקרון זה במקרה הטיפוסי של משמורת פיזית משותפת, ייעשה ברוח העקרונות האמורים בפסקה 61 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק-ארז, כברירת מחדל שניתן לסטות ממנה. בצד האמור, על בית המשפט לענייני משפחה להפעיל את שיקול דעתו בנסיבות כל מקרה ומקרה".
(הלכת 919, שם).

44. אומנם פסק-הדין עסק ברובו במזונות קטינים בגילאי 6-15, באותם שני מקרים בהם כבר היתה קבועה משמורת משותפת לקטינים בידי הוריהם, אך תוצאות פסק-הדין משליכות על מזונות קטינים, ללא תלות בידי מי מהצדדים תופקד המשמורת על ילדיהם. ואם כך בעניין קטינים בגילאים 6-15, קל וחומר לקטינים בגילאי 15-18. וראה החלק האופרטיבי שבפסק-הדין, שלא ייחד את פסק-הדין הקובע במפורש שינוי הלכה למשמורת משותפת דווקא.

45. אפתח את דבריי בהביטי על התא המשפחתי והנסיבות הפרטניות של המקרה אשר בפני, על-מנת להבטיח את חלוקת הנטל ההולמת ביותר, ואגב התחשבות גם בזמני השהות, תוך שמול עיני אף עקרון העל המנחה, הוא טובת הילד ורווחתו.

46. טען האב כי הילדים בפועל שוהים בבתי הצדדים באופן שווה, והבן אף יותר שכן לן בביתו 3 לילות בשבוע. הבת לנה 2 לילות בשבוע ובנוסף שניהם לנים בביתו כל סוף שבוע שני החל מיום שישי ועד ליום ראשון, ובסה"כ הבן לן בדירתו כ-8 לילות מתוך 14 לילות, בעוד שהבת

לנה 6 לילות מתוך 14 לילות. בחופשים ובחגים מחלקים הילדים בשווה את זמנם בין הצדדים.

47. מדבריו של האב יכול אני להבין כי בעצם טוען הוא כי הילדים מצויים במשמורת משותפת שלו ושל האם. למעשה, ולטעמי, משבאה לעולם **הלכת 919/15**, אין עוד משמעות רבה להגדרת המשמורת כמשותפת או כזמני השהות, גם את השאלה מיהו ההורה שנותר אחראי לוודא את תשלום עיקר הוצאות הקטינים.

48. אין בכוונתי לדון בשאלת המשמורת של הילדים, בידי מי זו מצוייה. ראשית, משעה שתובענה שכזו לא הונחה בפני. שנית, סבורני כי כאשר עסקינן בילדים בגילאים אלו (15 ו-17), שזה לאחרונה נחשפו לחלוקת זמני שהות בין הוריהם בעקבות פירודם, הרי שאלו כבר דעתנים דיים כדי לקבוע לעצמם, היכן, מתי וכמה פעמים בשבוע ללון בבית זה או אחר. אלו פיתחו לעצמם את הרגליהם החברתיים ועיסוקיהם בשעות הפנאי, טוב נעשה אם נמנע מלשבש את הרגליהם אלו.

49. מדובר בשני ילדים אשר לאור גילם נחשבים הם לכמעט "בגירים", ודין הוא כי באין ראיה לסתור, יכולים עצמאית לבחור היכן ברצונם ללון, לשהות, לבלות, מתי וכמה. מדובר בילדים בני העשרה, להם יכולת ביטוי שיפוטית המאפשרת להם לפעול על-פי רצונם. מכאן אומר, כי טוב יעשו ההורים אם יתנו משקל לגיל הילדים ובגרותם, יהיו ערים לרצון ילדיהם ויתנו להם את האפשרות להחליט היכן ללון על-פי רצונם. כך צריך לנהוג גם בית-המשפט.

50. בכל זאת אומר, כי לעניות דעתי אין האמור בכאן במשמורת משותפת שכן זו האחרונה אינה נמדדת בכימות מספרי אלא באופן מהותי. אם אפורופסות משותפת, או בשמה האחר אחריות הורית משותפת היא, הצורך להחליט בשיתוף החלטות מהותיות, אזי משמורת היא האחריות על ניהול/שגרת יומו והוצאותיו השוטפות של קטין, ולא בהכרח תהא משמורת משותפת גם גוררת זמני שהות שווים.

51. יש להבחין בין המושג "זמני שהות" לבין המושג "משמורת". גם זמני שהות שוויוניים, אין משמעם בהכרח משמורת משותפת, שהרי משמורת משותפת משמעה אף גזברות משותפת ועוד (ראה: [עמ"ש \(ת"א\) 1180-05-14](#) א' א' נ' מ' א' [פורסם בנבו] {פמ"מ – 26/3/2015}), ולא זה המצב בכאן.

52. לצורך המחשה אביא מדבריו של כבוד השופט פוגלמן כפי שנאמרו **בהלכת 919**:
"המשמורת הפיזית המשותפת, אם היא מקוימת לפי כלליה ודקדוקיה, יוצרת חלוקה שוויונית ממש של הנטל ההורי. במסגרתה נדרש כל אחד מן ההורים

למלא את כל התפקידים ההוריים המתחייבים במחצית החודש שבה הילד שוהה עמו. אותו הורה – האב או האם לפי העניין – הוא שיסיע את הילד אל בית הספר, אל החוגים ואל החברים, והוא שיצא מוקדם ממקום עבודתו בימים הרלוונטיים כדי להתפנות לטיפול בילד. הוא יתקין את ארוחות הילד, יסייע בהכנת שיעורי הבית ויוודא כי הילד מתכוון למבחניו. הוא יקלח את הילד בסוף היום וכבס את בגדיו המלוכלכים. אותו הורה גם יידרש "לאלתר" כשיתברר בשעת ערב מאוחרת כי הילד שכח לרכוש חוברת עבודה דרושה בבית הספר; או להפסיד יום עבודה כדי להישאר בבית עם ילדו החולה".

(הלכת 919, שם).

53. יחד עם זאת, הלכת 919 אומנם דנה והתייחסה לאותם מקרים בהם מצוייה כבר משמורת פיזית משותפת, אך לא סוייגה בסופו של יום רק למקרים אלו. מכאן שהלכת 919 תעמוד מול עיני גם במקרה דכאן, למרות שניתנה הרבה לאחר שהחלו ההליכים.

54. עתה ולאחר כל אלו, אעבור לבחון את יכולתם הכלכלית של הצדדים וכן את צורכי הילדים, אך לא אעשה כן בטרם אעמוד על ההשפעות של הלכת 919 על דרכי/פסיקת המזונות, ואיש לא יערור על כך שמדובר בפסיקה דרמטית.

עוד על הלכת 919

מה דין הליכים שהחלו טרם ניתן פסק-הדין בבע"מ 919:

55. למזלי, הספיקו לפחות שניים מחברי, להקדימני ולעסוק בהלכה הנ"ל.

56. לעניין שבפני, ואגב תמ"ש (ת"א) 21810-06-16, כתב בתבונה, חברי כבוד השופט יהורם שקד, בין השאר, כך:

"21. כאמור לעיל, פסק הדין ניתן במהלך בירור התובענה ולאחר שנפסקו מזונות זמניים ומדור. על פי הדין, נקודת המוצא העקרונית היא כי הלכה שיפוטית חדשה פועלת הן רטרואקטיבית והן פרוספקטיבית (ר' רע"א 8925/04 סולל בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עיזבון המנוח אחמד עבד אלחמיד ז"ל (פורסם בנבו, 27.2.06); להלן: פרשת סולל בונה).

22. לענייננו אנו, בפרשת סולל בונה נפסק פה אחד שראוי להחיל הלכה חדשה (הלכת "אטינגר" העוסקת בפיצוי בעבור 'השנים האבודות') רטרואקטיבית על תיקים התלויים ועומדים בערכאות השיפוט. הטעימה כב' השופטת (כתוארה אז) מ' נאור, לאמור: "הלכת אטינגר לא באה לעולם בחטף ורוחה ריחפה על פני הליכים משפטיים זמן רב לפני שניתנה. צדדים רבים ביקשו לתקן כתבי תביעה ולטעון

כי זכאים הם לפיצוי בגין השנים האבודות עוד בטרם באה הלכת אטינגר לעולם... מעבר לכך... להלכת אטינגר עוצמה רבה, ובצדק רב קרא חברי השופט ריבלין בפסק דינו בפרשת אטינגר לפסוק פיצוי בגין "השנים האבודות" (ר' סעיף 3 לחוות דעתה).

23. אני סבור, בכל הכבוד, כי הגיונם של דברים אלו חל גם בענייני מזונות ילדים וייטיב הקורא לקרוא המצוטט לעיל בשינויים המחויבים (במקום "אטינגר" יש לקרוא "בע"מ 919/15" וכו'). לפיכך, אין זה סביר בעיני

כי חרף פסק הדין וההלכה החדשה שיצאה מבית המשפט העליון, פסק דיני זה יתעלם מכל זאת ויחיל פרשנות לדין האישי שאבד עליה הכלח".

(ראה: תמ"ש (ת"א) 21810-06-16 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] {פמ"מ – 9/10/2017}).

57. בכל הענווה המתבקשת, דעתי כדעתו, וכך אעשה גם בכאן.

מהי התקופה בה חב אדם בתשלום מזונות?

58. אומר כי אדם חב בתשלום מזונות, למעשה מן הרגע בו הורה על כך טריבונל שיפוטי מוסמך (לאמור בין בית-המשפט ובין בית-הדין הרבני) לעת קטינות. עניין זה ברור לכל, אך מתי פג החיוב.

59. **הלכת 919** קובעת את דרך חלוקת הנשיאה בנטל המזונות (ולא את תקופת החיוב), ואולם לדעתי, לא נתכוונה היא לשנות את ההלכה הישנה ולפיה, מזונות משלמים גם לאחר בגירת קטין, עד תום לימודיו בתיכון, ובשיעור 1/3 מהם, עת משרת קטין בשירות צבאי או לאומי, ובכפוף לביצוע השירות בפועל (ראה: בע"מ 5267/04 ז.ס. נ' ע.ס. [פורסם בנבו] {פמ"מ – 5/5/2005} להלן: "**הלכת סוניס**").

האם הלכת 919 חלה רק במשמורת משותפת?

60. התשובה לדעתי (ולא רק לדעתי, וראה: תמ"ש (ת"א) 21810-06-16, שם), היא בלאו מוחלט, לאמור כי הכללים שנקבעו, כוחם יפה לכל תביעת מזונות, יהיו זמני השהות כאשר יהיו.

61. בתמ"ש (ת"א) 16207-01-16, כתבה מעמ' 11, חברתי כבוד השופטת שפרה גליק, בין השאר כהיא לישנא:

45" הנתבע העלה בסיכומיו את הטענה, כי בהתחשב בעובדה שהקטינים שוהים אצלו (עם לינה) פעמיים בשבוע בימי החול, וכן כל סוף שבוע שני, הרי ניתן לראות בכך "משמורת משותפת", ובכל מקרה, בהתחשב בגילאי הילדים (כולם מעל גיל 6), ונוכח קביעת פסק הדין בבע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית (19.07.17) (פורסם במאגר "נבו"), יש לחלק את הנטל בנשיאת המזונות בין שני ההורים.

46. עוד לפני שאגש לדון בשאלה שמעורר הנתבע בסיכומיו, אקדים שאלות המתעוררות למקרא פסק הדין בבע"מ 919/15 (שם).

46.1 האם מתקיימת במקרה הנדון שבפני "משמורת משותפת", או האם ניתן להקיש מהלכת 919/15 על המקרה שבפני ?

46.2 האם ההלכה כפי שנקבעה בבע"מ 919/15 (להלן: "ההלכה") סיוגה רק למקרים של משמורת משותפת?

47. אקדים ואומר, כי לעניות דעתי, אין במקרה הנדון משמורת משותפת. חלקת זמני השהות של הילדים עם הוריהם מצביעה במקרה הטוב על זמני שהות של 42% עם הנתבע ו-58% עם התובעת.

ואולם, כשם שאם לא יכולה (אם תרצה לנהוג בשיווין עם ילדיה) לספור את האורז בצלחתו של כל ילד, גם "כימות" הזמנים אינו מספיק, שכן משמורת משותפת נמדדת באופן מהותי, על מידת המעורבות של כל אחד מההורים בחיי ילדיו, וכן שיתוף של ממש בנשיאה, בהוצאות היום, אם כמו ביגוד והנעלה, ובאופן שמטיל נטל כלכלי שווה על כל אחד מההורים.

מטעם אחרון זה, למיטב הבנתי, נבחנו בהלכת 919/15 צרכים לייעול צרכי השיתוף כמו אפשרות של חשבון בנק משותף, או קביעת הורה שירכז את ההוצאות. היינו, אין המדובר רק בהיבט הפיזי – מתמטי של המשמורת הפיזית.

בשולי האמור בסעיף זה, אומר כי לא נעלמה מעיני האמרה בהלכת 919/15, כי בפסיקה הקנדית גם חלוקת זמני השהיה בין ההורים של 40% להורה אחד ו-60% להורה אחר יכולה להיחשב כמשמורת משותפת.

48. שאלה נוספת וקשה יותר היא האם הלכת 919/15 סיוגה רק למקרים של משמורת פיזית משותפת? לאחר שהתעמקתי בהלכת 919/15 אומר, כי תשובתי לשאלה זו היא שלילית, ולהלן אמנה טעמי:

48.1 הפרשנות המוצעת בהלכת 919/15 היא, כי למעשה שינתה את הפרשנות לתקנת תש"ד של הרבנות הראשית באשר לדין האישי, ודין אישי כידוע חל על כל הילדים, (כיוון המדובר בילדים בגילאי 6-15), וכך קובע כבוד השופט פוגלמן בפסקה 77 סייפא לפסק הדין :

"..ומכל הנימוקים שיובאו בהרחבה להלן, סבורני כי הפרשנות אשר תטיב להלום את ערכי היסוד של שיטתנו המשפטית היא זו, שלפיה, בגילאי 6-15 החיוב במזונות הוא מדין צדקה, החל במידה שווה על שני ההורים, כתוצאה מכך, הדין לא יחייב עוד את חיובו הבלעדי של האב במזונות הכרחיים, ויחתור לחלוקה נטל הוגנת ושוויונית יותר בין ההורים תוך הבטחת טובת הילד..".

48.2 בפסקה 81 לפסק הדין נאמר כך :

"..שיקולים של אחידות הדין והרמוניה פנים משפטית תומכים בברור באימוץ פרשנותה החלופית של תקנת תש"ד שתביא לכך שגם לפי הדין העברי יראו בשני ההורים כחייבים במזונות של ילדים בגילאי 5-16, תוך שחלוקת החוב ביניהם תיקבע על פי חלקיהם היחסיים מכלל המקצועות, זאת ועוד: הדבר ישווה את הדין העברי החל בגילאי 5-16 לזה החל בגילאי 15-18, שגם אז, החיוב בדין העברי הוא מדין הצדקה..".

48.3 ובפסקה 108 של פסק הדין נאמר על ידי כבוד השופט פוגלמן כך :

"..אין מנוס מן המסקנה כי הדין הנוהג במזונות, המבוסס על פרשנותה הנוכחית של תקנת תש"ד הוא דין מפלה".

48.4 בפסקה 143 לפסק הדין כותב השופט פוגלמן, כי "אכן בקביעה זו יש משום סטיה מן ההלכה הנוהגת עמנו מימים ימימה..".

48.5 עוד הוסיף כבוד השופט פוגלמן, לאחר קריאת פסק דינה של כבוד השופטת ברק ארז, בפסקה 146 לפסק דינו, בה הוא מסביר כי הציע פרשנות חלופית לתקנת תש"ד הנסמכת על עיקרון השוויון המהותי, והוא אומר שמשמורת פיזית משותפת היא ברירת מחדל בה ניתן לסטות מעיקרון קביעת המזונות לפי ההכנסות מכל המקורות, נשמע מכאן, אפוא, שהכלל הוא חלוקה שווה של נטל המזונות על שני ההורים בהתאם להכנסותיהם הפנויות !

48.6 ובפסקה 147 לפסק הדין נקבע :

"לפיכך, לו תשמע דעתי, נקבע כי בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל, ובשים לב למכלול נסיבות המקרה."

48.7 כבוד השופט סולברג אף הוסיף, "דעתי כדעתו של חברי, השופט ע' פוגלמן, כי חובת תשלום מזונות ילדים בגילאי 6-15, לרבות ביחס

לצרכים הכרחיים – חלה באופן שווה על האם והאב, בהתאם ליכולותיהם הכלכליות היחסיות מכלל המקורות העומדים לרשותם. בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל, ובשים לב למכלול נסיבות העניין.."

48.8 כבוד השופטת חיות מוסיפה "ואכן, בהיבט העקרוני הנורמטיבי,

מוסכם על כל חברי ההרכב, כי החיוב במזונות ילדים בגילאי 6-15 חל מדין צדקה על שני ההורים, כאמור בסעיף 1 לעיל."

ובהמשך :

"..בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תקבע על פי יכולותיהם הכלכליות מכל המקורות העומדים לרשותם לרבות שכר עבודה, בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית בפועל ובשים לב למכלול נסיבות המקרה.."

48.9 חרף ההסתיוגויות בתחילת הלכת 919/15, כי המדובר במקרים של

משמורת משותפת. הנה נוכחנו כי בוטלה הפרשנות הקיימת לתקנת תש"ד, ונקבעו עקרונות אחרים, היינו, יש להביא בחשבון את הכנסותיהם הפנויות של ההורים, וחלקם היחסי בסה"כ ההכנסה המשפחתית, וכן להביא בחשבון את חלוקת זמני השהיה ביניהם.

עקרונות פרשניים מחייבים ששינוי ההלכה לא יביא דין אחד לילדים בני 6-15, שהוריהם חולקים משמורת משותפת לעומת ילדים בני 6-15, שלהם הורה יחידני."

(ראה) : [תמ"ש \(ת"א\) 16207-01-16](#) ש.ד. נ' א.ד. [פורסם בנבו] {פמ"מ –

{ 14/9/2017

62. מאליו ברור, שכאשר בית-המשפט העליון, לא רק מודיע על שינוי הלכה, אלא טורח ומקדיש זמן לדבר בעיקרון השיוויון בין המגדרים, שאין כוונתו להותיר את ההלכה כמי שחלה על מגזר מצומצם שלגביו נקבעה "משמורת משותפת".

63. נשוב ונצטט את כבוד השופט ע. פוגלמן בעמ' 2 לפסק-הדין :

"אקדים מסקנה לניתוח ואומר כי טענה זו – המתייחסת למשמורת פיזית משותפת – מקובלת עלי. לפיכך, ומששוכנעתי כי יש בנמצא פרשנות חלופית אפשרית לדין העברי החולש על הסוגיה, סבורני כי יש לקבוע כי שני ההורים חבים באופן שווה במזונות ילדיהם בגילאי 6-15, תוך שחלוקת החיוב ביניהם תיקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות מכלל המקורות, לרבות הכנסה משכר עבודה. כתוצאה מכך, אפשרי כי במקרים של משמורת פיזית משותפת יופחת חיובו של האב בהשוואה למקובל כיום. אם ההורים שקולים מבחינה כלכלית, אפשרי גם שכל הורה יישא במזונותיו.
(ראה : הלכת 919, שם).

64. במילים אחרות, הקביעה המשפטית אינה רק למקרים של משמורת משותפת.

65. נכון שלא פשוט לי להבין מה טעם יהא שונה (ודאי על רקע ההלכות שנקבעו לעניין צינובו (ואוחנה), דין מזונות לקטין בין 5 ועשרה חודשים, לעומת קטין בן 6 שנים וחודש, ואולם בשלב זה, לא רק שאיני צריך להכריע בדבר, זוהי מצוות המחוקק שהיא כלשון עמ' 44 לפסק-הדין – **"אילוץ הנובע מן הדין העברי"**, ויש לציית לה.

גובה הנזקקות המינימלי

66. אמר כבוד השופט ע. פוגלמן בעמ' 13 לפסק דינו :

"22. בצד הקביעה כי חיוב המזונות הבלעדי החל על האב מתייחס לגדר הצרכים ההכרחיים ממש, בית משפט זה לא פירט או כימת מהם אותם צרכים ומה שיעור החבות בגינם. כל שנקבע הוא כי "מדובר באותם דברים בסיסיים, שבלעדיהם אין הילד יכול להתקיים ממש" (עניין פורטוגז, בעמ' 461). במרוצת השנים גיבשו הערכאות הדיוניות את גדר הצרכים ההכרחיים המינימליים. כנזכר לעיל, נקבע כי אלה כוללים צרכי מינימום כגון מזון, ביגוד והנעלה בסיסיים, חינוך פורמלי, ביטוח בריאות ותרופות שגרתיות. את כל אלה מקובל לכמת בסכום של כ-1,300-1,400 ש"ח לילד יחיד (ראו למשל עמ"ש (מחוזי ת"א) 1180-05-14 א' א' נ' מ' א', פסקה 5

(26.3.2015) [פורסם בנבו] (להלן: עמ"ש 1180-05-14); עמ"ש (מחוזי ת"א) 10-20511-10 פלוני נ' אלמוני, פסקה 29 (4.4.2013) [פורסם בנבו]; ע"ס (מחוזי י-ם) 789/05 ע' ד' נ' ע' י', פסקאות 28-30 (16.1.2006) [פורסם בנבו].
 אם מדובר בכמה ילדים במשפחה חופפים חלק מסכום הבסיס כך שהסכום הכולל פוחת (ע"א 552/87 ורד נ' ורד, פ"ד מב (3) 559, 601-602 (1988)). בנוסף, הצרכים ההכרחיים כוללים גם את חלקם היחסי של הקטינים בעלות המדור של האם הכוללת את שכר הדירה ואת עלויות החזקת הדירה.
 חלק זה מכומת בדרך כלל בכשליש עד מחצית מן הסכום המשולם על ידי האם (ע"א 3301/92 טלמור נ' טלמור, פסקאות 3-4 (8.7.1993) [פורסם בנבו]; ע"א 52/87 הראל נ' הראל, פ"ד מג (4) 201, 205 (1989); ע"א 764/87 אוהר נ' אוהר (31.12.1987) [פורסם בנבו]; הלפרין-קדרי, הורוביץ וזילברברג, בעמ' 1239), ועל האב להעביר לידיה דמי מזונות גם בגין רכיב זה".
 (ראה: הלכת 919, שם).

67. אמור מעתה כי הלכת 919 אומנם קבעה דרך חדשה לחלוקת הנטל, ואולם את החובה להבטיח מזונות הכרחיים (ולו משני ההורים), לא ביטלה היא.

יכולת האב

68. בכתב הגנתו טען האב כי כיום אין לו הכנסה שוטפת, בעוד שבעבר פרנס את המשפחה מכספי ירושה/מתנה, ומעת לעת מממוש אוספיו.
 69. הלכה פסוקה היא, כי כל עוד לא הוכחו בפני בית-המשפט נסיבות אובייקטיביות המונעות מהאב להשתכר, לא יוכל הוא להיתלות בטענות שונות, כדי לפטור את עצמו מחיוב לזון את ילדיו הקטינים. על האב להתאמץ עד "קצה גבול יכולתו", ואף "להשכיר" את עצמו כפועל פשוט, כדי שיוכל לזון את בני משפחתו בכבוד הראוי להם.
 (ראה: ע"א 130/83 פרייס נ' פרייס, לח (1) 721 {פמ"מ – 1/4/1984}).

70. נזכיר כאן גם את פסק-דינו של חברי כבוד השופט ניצן סילמן (וראה: תמ"ש (קריות) 1180/08 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] {פמ"מ – 27/4/2011}), אשר פסק בפשטות, כי היות אדם הורה, מטיל עליו חובות מסויימים ומזונות בכלל זאת.

71. יכולתו הכלכלית של האב לשאת ב"עול המזונות" נמדדת, לא רק על-פי הכנסתו מיגיע כפיו ו/או על-פי הכנסתו המוגבלת והמצומצמת בנסיבות מסויימות, אלא על-פי יכולתו למצות את כישוריו ולהגדיל את הכנסתו גם ממקורות אחרים ורכושו בכלל זאת.

72. מבחינת היקף רכושו, פירט האב כך:

- ברשותו אוסף ופרטי אחרים ששוויים לא ידוע.
 - חנות ב.... אותה משכיר בעלות של 750 ₪.
 - דירת המגורים הרשומה על שמו.
 - סך 12,000 דולר בבית השקעות.
 - חשבונות משותפים עם האם.
 - חשבון פרטי בבנק ... המצוי ביתרת זכות בסך 8,030 ₪.
 - רכב ... שנרכש על-ידי הוריו, בו האם עושה שימוש כמעט בלעדי.
- יצוין כי בהתאם להחלטתי מיום 23/3/2017, רכב זה נמכר, ותמורתו חולקה בין הצדדים בשווה.
- ברשותו רכב נוסף הנמצא בבעלות הוריו, אשר בו אינו עושה שימוש בשל "בעיות" מול משרד הרישוי.

73. במסגרת כתב הגנתו, לא פירט האב את הכנסתו כנדרש והסתפק בטענה כי אינו יכול למצוא עבודה התואמת את כישוריו ויכולתו, ולכן פועל להכנסתו באמצעות מימוש אוספיו והשכרת החנות הנמצאת בבעלותו.

74. במסגרת סיכומיו טען האב, כי אף כיום מתקשה למצוא עבודה וכן כי קשה להעריך את כושר השתכרותו, שכן בתחום הכשרתו אינו עוסק כבר למעלה מ-20 שנה. לפרנסתו, ממשיך הוא לממש את אוספיו, משכיר החנות, אך ללא מימוש האוספים, עומדות הכנסותיו בפועל על 5,250 ₪ לחודש. האב הדגיש כי כל כספי הירושה/מתנה אותם קיבל ממשפחתו אזלו ואינם.

75. נעיר לעניין זה בשניים :

ראשית, נזכיר את [בר"ע 49/96](#), שם נפסק, כי העלמות הכנסות מכל מקור שהוא, דווקא לעת פרוץ סכסוך, לא יהא בו להשפיע. (ראה : [בר"ע 49/96 פלוני נ' אלמונית](#) [פורסם בנבו] {פמ"מ – 15/10/1996}).

שנית, מי מפריע לאב ליטול על עצמו עבודה, ולו בשכר מינימום ובכך להעלות הכנסותיו ל-10,000 ₪ ויותר (פוטנציאל השתכרות).

76. הואיל וחלק מהכנסות האב המתקבלות ממימוש אוספיו, כאשר עליהן אין דיווח ואשר אינן מתועדות במסמכים כלשהם, לפחות לא כאלו שהובאו בפני, אין בפני בית-המשפט נתונים בדבר הכנסותיו המדויקות. משכך, תוערך הכנסת האב על-פי הנסיבות ועל-פי אומדנא (ראה : [ע"א 93/85 שגב נ' שגב, לט' \(3\) 822](#) {פמ"מ – 31/10/1985}).

77. כזכור, האב טען בכתב הגנתו כי אינו עובד, "מתקשה" להשתלב בשוק העבודה, וסך הכנסותיו ממימוש אוספיו וכן מהשכרת החנות. אולם כאשר נחקר, הודה בחקירתו לפרוטוקול הדיון מיום 18/6/2017, בעמ' 8:

- ש. "אז בעצם, ממה שאתה אומר רוב השנים לא עבדת, נכון?
 ת. הגדרתי את עצמי, רוב האנשים הגדירו אותי כאב בית, שאני יותר עם הילדים.
 ש. היום אתה עובד?
 ת. אני עובד על תרגום.
 ש. כמה זמן אתה אמור לקחת את התרגום וכמה אתה תרוויח מזה?
 ת. כ- 4,200 ₪ וזה פתוח, אין לי מועד. אני מסיים את זה חודש או שלושה חודשים.
 ש. יש לך עבודות נוספות במקביל?
 ת. אני במשא ומתן על עבודה ב.... על אוסף.
 ש. כרגע זו ההכנסה היחידה שלך?
 ת. כן. מדי פעם לפעם אני משחרר כספים שצברתי.
 ש. לבית-המשפט: איך אתה חי? אתה לא עובד, אתה מציג עבודה ששווה בערך כלום, נותנים לך הלוואה כשאתה אומר שאין לך הכנסות ועדיין יש לך 30,000 ₪ בפלוס. תסביר.
 ת. 30,000 ₪ בהלוואה היה לפי הצורך. שילמתי לעו"ד ול... חלק מהסכום, אני גם משחרר אוספים מדי פעם.
 ש. לבית-המשפט: איך אדם שנים על שנים לא עובד, כל הכנסתו, לטענתו, בעבר היתה 20,000 דולר בשנה, בנק נותן לו הלוואה כי נוצר לו צורך והוא לא עובד וגם יש לו 30,000 ₪ פלוס בחשבון הבנק. זה "נס" כלכלי.
 ת. לקחתי הלוואה של 30,000 ₪, זה לא אומר שיש לי את הסכום הזה היום. נשאר 7,000 ₪, כי שילמתי לעו"ד, ל..., העברתי כספים לעוד חובות שיש לי.
 ש. לבית-המשפט: לקחת פחות מ- 20,000 ₪?
 ת. (שתיקה) אני חי חודש בחודש ומנסה לשחרר כמה שאני יכול.
 ש. לבית-המשפט: מה מקורות ההכנסה שלך בימים אלה?
 ת. אני משתדל למכור כמה שאני יכול מהאוספים.
 ש. לבית-המשפט: אתה מממש אוספים?
 ת. כן. זה מה שעשיתי לאורך השנים וזה מה שאני עושה עם האוספים שלי.
 ש. בחצי השנה האחרונה, מה מכרת וכמה קיבלת מהאוספים? כמה פריטים מכרת וכמה קיבלת עבורם?
 ת. אין לי רישום, אני צריך לבדוק ניירות וכו'. היינו בארה"ב ולא הצלחתי למכור.
 ש. מינואר 2017 ועד היום, כמה פריטים מכרת? 20? 1,000? כמה קיבלת?
 ת. קיבלתי אלפי דולרים וגם אלפי יורו."

באשר לכושר השתכרותו, בעמ' 18 :

- ש. בתצהירך אתה טוען שכושר ההשתכרות של הוא גבוה? מה כושר ההשתכרות שלך?
- ת. את זה אני לא יודע. אני יכול להגיד שבתואר ראשון ב.... אין אפשרות לעבוד בתחום. ואני היינו נשואים 15 שנים והיא לא יודעת באיזו אוניברסיטה למדתי בארץ. במה אני יכול לעבוד? שאלה טובה. ... בבורסה – אני לא מאמין שאני יכול לחזור לזה. אני במשא ומתן בתערוכה".

בעניין ערכם של האוספים המצויים בידו, העיד בעמ' 15 :

- ש. כמה שווים האוספים שלך, לדעתך?
- ת. אין לי ערך. אף פעם לא עשיתי חשבונות. הכל ירד במחיר ובשנת 1995 כתבו עלי על האוסף של המנדט.
- ש. לבית-המשפט: כשהיית עם ..., קנית דברים לאוספים?
- ת. ניהלתי את האוספים כמערכת סגורה. קניתי, מכרתי והחלפתי.
- ש. אתה מבטח את האוספים שלך?
- ת. לא.
- ש. כשאתה מוכר או קונה פריט, איך אתה יודע בכמה?
- ת. יש לי יועצים. יש מחירונים ולפי המחירון נתתי את השובר.
- ש. זאת אומרת, אתה יכול לדעת כמה זה שווה?
- ת. יש מחירון בישראל, זה לא אומר שאתה משיג את מחיר המחירון.
- ש. לבית-המשפט: אני יכול לקבל שאוסף התנהל במעגל סגור, מחוץ לשיתוף ואני אגיד שזו היתה עבודה, ואז, באיזונים לא אעשה את האיזון בשווה. אני אמור לחשוב שהאוסף היה עבודה שלך? שמכרת, קנית, מימשת החלפת?
- ת. מכרתי את האוסף כדי לפרנס את המשפחה. אני אספן ואין אספן שרק ורק קונה.
- ש. לבית-המשפט: בארה"ב יש הרבה כאלה שהאוסף שלהם הוא העסק, כך בתחום הרכב למשל. יש אנשים שהם אוספים בשביל האוסף אשר תלוי על הקירות וטוב להם עם זה וזה סוג של עסק, בעצם.
- ת. אני לא יודע איך אתה מגדיר חומר או למכור, מדי פעם לשחרר.
- ש. באיזו תדירות אתה משתתף במכירות פומביות?
- ת. יכול להיות כל חודש.
- ש. פעם בחודש?

ת. זה יכול להיות פעם בשבועיים, יכול להיות פעם בחודשיים. אבל מכירות כאלה זה לא החומר שלי. יש לי הזמנות מהדייל שלי ב.... והוא היה אצלי בבית חודש ואני פועל כסוכן עבורו".

78. אין בידי לקבל את טענת האב החותר לכך שלא ניתן יהא לקבוע או לאמוד את כושר השתכרותו.

79. כשעבד האב בתחומו, הרוויח סכומים לא מבוטלים. עתה, אם בוחר הוא להמשיך ולדאוג לפרנסתו באמצעות מימוש אוספיו ואלו מביאים לו כדי רווחה כלכלית, קטונתי מלחלוק על בחירתו זו. יחד עם זאת, וכטענתי, אותם כספי ירושות ומתנות הולכים ואוזלים, וכבר בהחלטתי מיום 21/12/2016, אמרתי כי אין בדעתי להורות לאב לעבוד, אך מצופה כי יחשוב קדימה אל פני העתיד מפעם לפעם, ויעשה כל הניתן על-מנת להוסיף על הכנסה זו שכן אין המדובר בהכנסה קבועה, שיכול שתהיה גבוהה ויכול אף שתהיה נמוכה. אך אומר, כי לאור אותם אוספים רבים המצויים ברשותו, שמו המקצועי ה"הולך לפניו" ואף הנאתו מעיסוק זה, סבור אני כי עיסוק זה ימשך ויביא לו הצלחה עוד שנים רבות.

80. מוכן אני לקבל את טענת האב, כי למעט נסיעות משפחתיות לחו"ל אותן מימנו הסבים והסבתות, הצדדים נהגו ברמת חיים סבירה וצנועה ולא הוציאו הוצאות גבוהות במהלך חייהם המשותפים.

81. מהעדויות וכתבי הטענות עולה כי אלו הכנסות האב:

- על פני חצי שנה, נראה שמ"מימוש" אוסף זה כהגדרתו, מכניס האב כ-12,000 ₪ לחודש, בממוצע.
- 750 ₪ לחודש מדמי השכרת החנות ב.....
- לעיתים מקבל עבודות תרגום, עליהן משתכר כ-4,000 ₪, וזה כהגדרתו בעמ' 9 לפרוטוקול הדיון מיום 18/6/2017, "פתוח לחודש עד 3 חודשים". מניח אני שיכול האב להתאמץ מעבר לכך ולקחת על עצמו עבודות מסוג זה, כך שאותו שכר ממוצע יעמוד על סך כ-4,000 ₪ לחודש.
- עוד וכעולה מעדותו, בעבר עסק בעבודות כיועץ קבלן ועשה מה שמכונה בשפת האספנים "היסטוריה", עבודה שהכניסה לכיסו כ-16,000 דולר וכן השתתף כניצב בפרסומות, עבודה עליה השתכר כ-2,400 ₪ בעבור יומיים.
- לטענתו, הוצאותיו מסתכמות בכ-4,000 ₪ לחודש מקסימום.

82. מכל המקובץ ומהתרשמותי, משעה שמדובר באדם משכיל ובריא, ולא נתן הוא כל הסבר המניח את הדעת מדוע אינו ממצה את פוטנציאל השתכרותו, אני קובע כי כושר השתכרותו

של האב כולל מימוש אוספיו, מגיע לכ-17,000 ש"ח נטו לחודש בממוצע, לצורך נשיאה במזונות הילדים, אף אם מדובר בחודשים בהם הסכום גבוה יותר או נמוך יותר, וזאת באם יבחר לעבוד שלא במשרות קבועות או מלאות.

83. מאותה הכנסה, לאחר אותו סכום מחייה הנדרש לו, לשיטתו כ-4,000 ₪, אני קובע את הכנסתו הפנויה כעומדת על כ-13,000 ₪ נטו, בהתחשב בכך שאין לא הוצאות מדור.

יכולת האם

84. בכתב הגנתה טענה האם כי מעבודתה כ.... באוניברסיטת ... משתכרת כ-10,500 ₪ נטו ועבור שעות נוספות סך של 2,000 ₪ בחודש, אולם לדבריה מדובר בתשלום זמני שצפוי להיות מופחת או להתבטל.

85. האם טענה כי משלמת דמי שכירות בסך 5,700 ₪ לא כולל דמי אחזקת מדור.

86. האם פירטה כי בבעלותה, מעבר לחשבונות המשותפים של הצדדים בארץ ובחו"ל, חשבון הרשום על שמה בלבד, אליו מופקדת משכורתה, חשבון ב... שנפתח לה על-ידי הוריה בנעוריה כאשר כיום הוא ביתרת זכות של כ-80,000 דולר.

87. בנוסף, כיום לאחר עזיבתה את הבית יש בידיה חשבון, אותו פתחה לאחר שהפרידו הצדדים את חשבונם המשותף, אליו מופקדת משכורתה.

88. באשר לכספים וזכויות סוציאליות, טענה האם כי במהלך חיי הנישואין, צברה היא זכויות בביטוח לאומי ב...., אשר אמורות להקנות לה כ-100 דולר לחודש לאחר יציאתה לגימלאות.

89. במסגרת חקירתה לפרוטוקול הדיון מיום 25/5/2017, בעמ' 6 העידה כך :

ש. נכון שכן חסכת כספים?

ת. שמתתי קצת כסף בצד, כדי שיהיה משהו בצד, למקרים דחופים.

ש. חסכת 300,000 ₪ בערך, בין השנים 2013-2013?

ת. בערך.

ש. כתבת בתצהיר "לא חסכתי לעצמי כספים, כדי שאוכל לדאוג לקורת גג".

ת. בן אדם צריך כסף בצד, למקרים דחופים אם קורה משהו.

ש. אני מעריכה את ההתנהלות שלך.

נכון שמשנת 2006 אפילו השקעת סך 2,000 ₪ לחודש בני"ע?

ת. (מעקמת פניה) אני הפרשתי הצידה כסף שהבנק שם בכל מיני דברים, זה כנראה ני"ע".

90. מעבר לכך, לא נשאלה האם בחקירתה הנגדית על היקף כספיה בחשבונות הבנק או בדבר זכויותיה הסוציאליות.

91. אניח כי האם משתכרת כ-12,500 ₪ לחודש, ואף אם יכול, כי לאור קשיים תקציביים, יפחת השכר בכ-2,000 ₪, אין אני יכול או צריך לחזות פני עתיד.

92. מעבר למשכורתה זו, ואותו סכום אשר צברה בחשבונותיה, אין בידי האם נכסים נוספים המכניסים לה רווחים כלשהם משך חודש בחודשו, ויתר זכויותיה הסוציאליות יניבו את פירותיהם בעת פרישתה לגימלאות.

93. מאותם כספים המצויים בחשבונות האם, אני קובע כי אלו מוסיפים להכנסתה הכוללת עוד כ-500 ₪ מידי חודש, ובסה"כ הכנסתה עומדת על כ-13,000 ₪ נטו מידי חודש.

94. האם מוציאה מהכנסתה זו סך של 5,700 ₪ כל חודש, רק בגין התשלום לשכר דירה, כך שנותרת בידה הכנסה פנויה בסך 7,300 ₪ לחודש.

צרכי הילדים

95. כפי שצינתי בהחלטתי מיום 21/12/2016, צרכיהם של הילדים הם כמובן צרכים הנוגעים לצרכיהם ולא לרמת חיים, שהרי צרכי ילדים ולא רמת חייהם הם הקובעים בעיקר את גובה המזונות.

96. כידוע תביעת המזונות, ככל תביעה כספית אחרת היא ויש להוכיחה, ואם רכיביה לא הוכחו, אזי יש בידי בית-המשפט לדחות את התביעה. (ראה: [ע"א 130/85 כהן נ' כהן, מ](#) (1) 069 פמ"מ – 20/1/1986).

97. משעה שהבעתי את מורת רוחי על דרך עריכת כתב התביעה ואת חוסר הסבירות שבנתבע, למצער בחלקו, בוחר אני להעריך את דמי המזונות הנחוצים לילדים על-פי אומד דעתי (עניין **שגב**, שם), ובהתעלמי מחלק מאותה רשימת הצרכים שבכתב התביעה.

98. אומר עוד, כי **הלכת 919** מנחה כי קביעת שיעור המזונות תיעשה בהתחשב ביכולות ובהכנסות הצדדים וכך הרי במזונות מ"דין צדקה".

99. באותן הוצאות אשר לקחתי בחשבון לצורך חישובי זה, מצאתי כי מדובר בהוצאות הכרחיות עבור כל ילד, וללא קשר מהו מקום מגוריו, כמה ואיך מבלה הוא זמנו בבית זה או אחר.

100. לנוכח הלכת 919 העומדת מול עיני, ההנחה היא כי כל הורה ידאג לצורכי הילדים בזמנים בהם מצויים הם בביתו, כל אחד.

101. לגבי הבן – כיום בן 17 שנים. מצאתי כי חלק מן ההוצאות שפורטו בכתב התביעה כגון חופשות בארץ ובחו"ל, אינן נמנות עם צרכים הכרחיים של קטין, כך גם עריכת ימי הולדת, על אף שמדובר בסכום זעום, הרי שאין זו הוצאה המותאמת לבני גילו. מנוי לחדר כושר, קורס גלישה בקיץ, גם אלו אינן הוצאות הנמנות בצרכיו ההכרחיים של הילד, אף שהן בגדר הליגיטימי בנסיבות מסויימות לדרישת מזונותיו.

102. שאר הצרכים המפורטים, כגון: שכר לימוד, הצטיידות לבית-הספר, הוצאות רפואיות קבועות, ביגוד, חלק יחסי באחזקת מדור וכרטיס חודשי לנסיעות, באלו בראיתי מדובר ב"צרכי האמיתיים" של הבן, ואעמיד את אלו על סך כ-2,500 ₪, ואף סבור אני גם, כי הוצאות חריגות, אשר נתקבלו בהבנה ואף הסכמה בין הצדדים, עוד במהלך חייהם המשותפים יחד, כך שלא יהיה זה הוגן שלא לקחת את אלו כעת בחשבון בהכרעתי, אף שער אני לכך שאין המדובר בצורכי קיום הכרחיים לקטין.

103. עוד, אניח כי אכן הבן מחלק את זמנו, שווה בשווה בין שני בתי ההורים, אף כי סביר יותר להניח כי מדובר יותר בלינות, פחות בשהייתו בבתים אלו.

104. לגבי הבת – כיום בת 15 שנים. גם ברכיב ההוצאות עבודה, מצאתי לנכון להשאיר גם פה את "צרכיה האמיתיים". מצאתי כי אלו מגיעים לכ- 2,500 ₪, כולל הוצאות רפואיות קבועות.

105. בסופו של יום, הכנסתו הפנוייה של האב עומדת על כ- 17,000 ₪ בכל חודש ואילו הכנסתה הפנוייה של האם (הנוזקת למדור), עומדת על כ- 7,300 ₪ בכל חודש, ואף פחות (שכן מסכום זה אף יורדים דמי אחזקת מדור), וביחד סך כל הכנסות הצדדים עומדות כל כ- 24,300 ₪ לחודש.

106. היחס אם כן, בין הכנסות האב והכנסות האם, יהיה 70% לאב ו-30% לאם.

107. טובתם של הילדים היא שכל אחד יזכה לתנאים כלכליים משפחתיים דומים בכל אחד מן הבתים, בבית האם, כמו גם בבית האב. לצורך כך, יש להבטיח, כי גם בידי האם וגם בידי האב יהיו מצויים די משאבים לסיפוק צרכי הילדים בעת שנמצאים הם עימם. מכאן אני קובע איפוא, כי האב ישלם לאם סך של 1,750 ₪ בעבור הבן ואילו סך 1,750 ₪ עבור הבת, וביחד לשניהם בסך 3,500 ₪, עד הגיע הילדים לגיל 18 או סיום התיכון, לפי המאוחר, אז ירד סכום זה לסך 600 ₪ בעבור הבן וסך 600 ₪ בעבור הבת, עד הגיעם לתום השירות הצבאי או הלאומי לפי העניין.

108. סכומים אלו אינם כוללים תשלומים בגין הוצאות חריגות (אם תהיינה), בין רפואיות שאינן מכוסות על-ידי הביטוח הרפואי, ובין הוצאות חינוך אחרות מאלו המצויינות, ובין כל הוצאה אחרת שסבור יהיה אחד ההורים כי הכרחית. לכך נדרשת הסכמת שני ההורים וזו תהיה ביחס של 70% לאב ו-30% לאם. מקבל אני את הצעת האב באשר למנגנון ההסכמה כפי שציין בסעיף 22.3 לסיכומיו.

109. בקביעתי את דמי המזונות שאינם גבוהים במיוחד, לקחתי בחשבון גם את קצבת הילדים המשולמת מאת הביטוח הלאומי (ראה: [ע"א 142/81 ענתבי נ' ענתבי, לה](#) (4) 177 {פמ"מ – 30/7/1981}), משעה שכך, הרי שקצבאות הילדים ישולמו לידיה של האם.

110. יכולים הצדדים לאמץ את אופן התשלום כמוצע במודל של כבוד השופטת ארז-ברק (סעיף 61 לפסק הדין 919/15), ויכולים הם לפתוח חשבון הוצאות משותף אחד ממנו ישולמו ההוצאות בגין צרכי הילדים כפי שנקבעו. אך משעה שאין המדובר במשמורת משותפת כמוצע, ובנסיבות המיוחדות של המקרה שבפני עת עסקתי בצרכיהם של ילדים מתבגרים, הרי שאין בדעתי לפסוק או להורות מה יעשו בעניין זה.

111. עוד אני קובע כי באשר לדמי מדור, משעה שמצאתי כי אין המדובר במשמורת פיזית משותפת לילדים בידי הצדדים, וכבר הסברתי עוד בראשית דבריי, הגם שמדובר בהסדרי לינה מורחבים, אני קובע כי כל עוד האם תשכור דירה לה ולילדיה, יישא האב בסך 40% מההוצאה הישירה למדור, ועד לגובה 5,000 ₪, קרי 2,000 ₪ וזאת בנוסף לדמי המזונות, וביחד 5,500 ₪.

112. ניתנות בזאת ההוראות הבאות באשר לדמי המזונות:

א. דמי המזונות ישולמו על-ידי האב, ישירות לאם, **בכל 1 לחודש** ומראש, עד הגיע **כל ילד מילדי הצדדים** לגיל 18 שנה ו/או עד שיסיים הלימודים בתיכון, לפי

המאוחר מבין השניים. בתקופת השירות הצבאי הסדיר ו/או השירות הלאומי, יפחתו דמי המזונות בהתאם לקביעתי בסעיף 107.

ב. תודיע האם לאב על רצונה בהפקדת דמי המזונות לחשבון הבנק שלה, תעביר פרטי חשבון הבנק שלה לאב ובמקרה כזה, תשלום דמי המזונות במועדם לזכות חשבון זה, יחשב כתשלום תקין ובלבד שהאם לא הודיעה לאב על שינוי בפרטי מספר החשבון או הבנק.

ג. דמי המזונות יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו אחת ל-3 חודשים, ללא הפרשים רטרואקטיביים בין תקופה אחת לרעותה.

מדד הבסיס לחישוב יהא מדד החודש בו נפסקים דמי מזונות אלה, כפי שפורסם ב-15 לחודש, טרם יום הדיון אחריו והתחשיב ייעשה לעומת המדד הידוע בעת עריכת תחשיב ההצמדה.

ד. סכומי המזונות אשר הצטברו לחובת האב, ישולמו על ידו ב- 6 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מהתשלום הראשון למזונות ויחד עמו.

ה. סכומים שהאב שילם על חשבון המזונות, בכסף בלבד ולידי האם, מיום הגשת התביעה וכנגד קבלות ו/או אסמכתאות – יכולים להיות מקווזים על ידו.

ח. סכום שלא שולם במועדו יישא ריבית והפרשי הצמדה כחוק, בין היום שנועד לתשלום לבין הפירעון המלא בפועל.

ט. כאמור, קצבת הילדים מאת המוסד לביטוח לאומי, תשולם לידי האם.

113. תוקף החלטתי זו באשר לדמי המזונות הוא ממועד פסק דיני זה, ועד אז תעמוד החלטתי מיום 21/12/2016 לעניין המזונות הזמניים ודמי המדור בתוקפה.

התביעה הרכושית

טענות האם

114. האם טענה כי האב מבוסס מאוד כלכלית שכן ירש מסבו כספים בסכומים נכבדים מאוד המופקדים בכמה חשבונות, בארץ ובחו"ל.

115. האם טענה כי לאב אוספים רבים, את מרביתם צבר במהלך חיי הנישואין, ובכללם ..., ועוד, ומכאן כי אוספים אלו הינם ברי איזון בין הצדדים.

- 116.** האם טענה כי למיטב ידיעתה אוספים אלו שוויים מוערך בסך של כמיליון וחצי ₪.
- 117.** האם טענה כי במהלך כל שנות הנישואין, האב בחר שלא לעבוד והכניס סכומים ל"קופה המשותפת" מכספי הירושה, רק על-פי שיקול דעתו.
- 118.** האם טענה כי במהלך שנות נישואיהם, התגוררו הם בדירה ב ..., עד למועד עזיבתה את הדירה עם שני ילדיהם ב-12/2015. דירה זו נרכשה על-ידי האב בטרם הנישואין, ואילו המשכנתא שנלקחה לצורך חלק מרכישתה, שולמה ונפרעה גם במהלך חיי הנישואין ועד לשנת 2012. לדברי האם, הדירה מוערכת בכ-1,700,000 ₪.
- 119.** עוד בהקשר זה טענה האם, כי היה ברור כי דירה זו שייכת לשניהם על אף רישומה על-שם האב, משך השנים שיפצו, ביצעו בה שידורים ופעלו במשותף להשבתה.
- 120.** האם טענה כי במהלך חיי הנישואין, רכשו הצדדים את המיטלטלין המצויים בדירה, אלו נשארו בדירה לאחר עזיבתה, ונמצאים כיום בשימוש הבלעדי של האב, ומכאן שיש להורות על חלוקתם בין הצדדים.
- 121.** האם טענה כי לאב חנות ב המשמשת לאחסון חלק מאוספיו של האב, אותה רכש בשנת 2011 בעלות של 200,000 ₪. על אף רישומה על-שם האב, אף היא מהווה נכס משותף בין הצדדים, שכן לא הוכח כי נרכשה רק מכספיו של האב.
- 122.** האם טענה, כי האב קיבל מהוריו נכס (בית ומגרש) ב ..., שמשיקולי מס, לא הועברו הזכויות על-שם האב, המשמש כיום כבית נופש לאב. בהקשר לנכס זה, אין האם טענה לזכויות בו.
- 123.** באשר לחשבונות הבנק טענה האם, כי לאב חשבונות בנק רבים בישראל ובחו"ל, חלקם על שמו בלבד וחלקם ביחד עם הוריו. בנוסף, לצדדים חשבון משותף בחו"ל בו קיימת יתרה של כ-7,000 דולר.
- 124.** האם טענה כי במהלך חיי הנישואין נצברו לזכותה כספים וזכויות סוציאליות, ואילו לאב נצברו זכויות בביטוח לאומי ב בהיקפים גדולים יותר מאלו שלה. נוכח פערים אלו בין הצדדים, טענה האם כי יש להורות כי הזכויות שנצברו לזכותה, תישארנה בבעלותה ולא תהיינה ברות איזון בין הצדדים.

- 125.** האם טענה כי ברשותה רכב מדגם אשר נרכש במהלך הנישואין ורשום על-שם האב, ולאב רכב מסוג, אשר גם הוא נרכש במהלך חיי הנישואין ורשום על-שם אבי האב. לטענתה כלי רכב אלו שייכים לצדדים בחלקים שווים ויש להורות על מכירתם וחלוקת תמורתם בחלקים שווים בין הצדדים. בהקשר זה, יצויין כי קיימתי דיון ביום 23/3/2017 לבקשת האב, בו הורתי על מכירת הרכב מסוג וחלוקת תמורתו בשווה בין הצדדים.
- 126.** לעניין הרכב, טענה האם כי שוויו מוערך בסך 8,000 ₪ ויש להכלילו כחלק מהרכוש בר האיזון.
- 127.** במסגרת סיכומיה, הוסיפה האם וטענה כי יש לדחות מכל וכל את טענת האב באשר להפרדה רכושית בין הצדדים במהלך חיי נישואיהם, שכן מדובר ב"חיים משותפים תחת קורת גג אחת"....., בני זוג שניהלו חשבונות בנק משותפים.... וגם החשבונות הנפרדים שהיו להם, שימשו בפועל לצרכים המשותפים של בני הזוג וילדיהם".
- 128.** באשר לאוספים המצויים ברשותו של האב, טענה האם בסיכומיה, כי מוותרת על זכויותיה, תוך שאוספים אלו ישארו בבעלותו של האב, וביתר הרכוש המשותף או זה הבר-איזון, תיערך חלוקה בין הצדדים, כך שחלקה של האם יהא גדול יותר ממחצית וזאת על-מנת לפצותה על הזכויות באוספים, עליהן היא מוותרת.
- 129.** לסיכום דבריה, טענה האם במסגרת סיכומי התשובה, כי על הצדדים חלות הוראות [חוק יחסי ממון](#), הקובעות הסדר איזון משאבים, ואלמלא סבר האב כך, הרי שהיה עליו לעשות הסכם ממון, אשר לא נעשה.

טענות האב

- 130.** האב טען כי דירת המגורים ברחוב נרכשה בשנת 1992 (8 שנים בטרם נישואי הצדדים), אשר אותה הוא מימן במלואה, ולאחר נישואי הצדדים בשנת 2000, המשיך הוא לשלם את המשכנתא על הדירה מחשבון הבנק שלו. עוד הוסיף הוא, כי מדובר בהחזרים קטנים של 500 ₪ לחודש, והוא בחר לקחת משכנתא קטנה ולפרוס החזריה על-פני שנים רבות וזאת על-מנת לזכות לתנאים טובים יותר לביטוח הדירה. בניגוד לטענת האם, טען הוא כי ערכה של הדירה הוא 1,500,000 ₪.
- 131.** האב טען כי אכן זכה לירושה מסבו, אך אין ברשותו חשבונות בנק בארץ ובחו"ל כטענת האם, ואלו שהיו שמקורם ממתנות ומכספי ירושה ממשפחתו, רוקנו ונסגרו כבר לפני שש שנים. בישראל יש לו חשבון אחד בלבד, בנוסף לחשבונם המשותף של הצדדים. בנוסף,

ב.... מצוי בבעלותו חשבון בו קיימת יתרה בסך 12,000 ₪ ועוד חשבון משותף לו ולאם בו היתרה הינה בסך 7,000 דולר.

132. לגבי ה"נכס" ב...., טען האב כי נכס זה מצוי בבעלותם של הוריו, בו נהגו להתגורר חלק נכבד מן השנה, עד שמפאת גילם ומצבם הרפואי אינם יכולים להגיע לארץ.

133. באשר לאוסף המצוי ברשותו, טען האב כי מקורו במתנות שניתנו לו על-ידי אביו או מחליפיהם, וכן מאוסף אותו צבר בצעירותו. עוד בהקשר זה טען האב, כי אין לדעת מה שוויו של האוסף כיום, ומכל מקום אין המדובר בנכס שהינו בר-איזון.

134. האב טען כי מעולם לא היה ברור לצדדים שמדובר ברכוש משותף, מאחר והצדדים התנהלו בצורה של הפרדה רכושית ביניהם, שכן לא התכוונו לכך, למעט חשבון בנק אחד שנועד לניהול ההוצאות השוטפות של הבית.

135. עוד בהקשר זה טען האב, כי האם לא הפקידה את מלוא משכורתה לחשבון הבנק המשותף, ובמהלך שנות נישואיהם לא רכשו נכס משותף או השקיעו כספים יחדיו.

136. האב טען כי בידי האם מצויים כספים אותם חסכה במהלך חייהם המשותפים בסך 80,000 דולר, בחשבון משותף עם אביה ב.... עוד טען האב, כי האם העבירה סך 129,000 ₪ למקור לא ידוע. בהתאם [לחוק יחסי ממון](#) והסדר איזון המשאבים, כספים וזכויות אלו הינם נכסים ברי איזון.

137. האב טען כי בדירה בוצעו תיקונים קלים בשווי אלפי ₪ בודדים בלבד, ולא מדובר בשדרוג והשבחת הדירה כטענת האם.

138. האב טען כי לאם כספים, הן בארץ והן בחו"ל אשר היקפם אינו ידוע, ויכולה היא להשקיע את חלקה בכספים אלו בנכס מקרקעין משלה.

139. באשר לחנות המצוייה ב...., טען האב כי זו נרכשה בכספים שלו. כיום מדובר ב"מחסן" שאינו מניב פירות ומשמש לאחסון חפציו, וזאת על-פי דרישת האם. אין המדובר בנכס משותף שכן האם לא תרמה מכספייה לרכישתו. חרף רכישתו בתקופת הנישואין, נרכש הוא מכספי מתנה מהוריו, כך שהוא מהווה חליף של נכס שהיה בבעלות אחד מבני הזוג טרם הנישואין (סעיף 5(א)(1)).

140. באשר למיטלטלין המצויים בדירת המגורים, טען האב כי האם לא ביקשה חפצים כלשהם (למעט חפצים אישיים), והיא יכולה להודיעו אלו מהמיטלטלין היא מעוניינת לקבל.
141. האב טען כי באשר לסכום הנצבר לזכותו בביטוח לאומי ב....., לא נצבר הוא במהלך החיים המשותפים של הצדדים.
142. באשר לדרישת האם בדבר חלוקה לא שווה ברכוש הצדדים בר האיזון, לאם כושר השתכרות בנוסף לרכושה ומכאן שאין זה המקרה לעשיית חלוקה לא שוויונית, אך במידה ויש לעשות חלוקה לא שוויונית, הרי שלטענתו מגיע לו חלק גדול יותר מן הרכוש שנצבר במהלך הנישואין משעה שהאם התקדמה, התפתחה וצברה כושר השתכרות ומוניטין בתחום עבודתה בתמיכתו של האב, בעוד הוא מוגבל בכושר השתכרותו.
143. באשר לרכב, טען האב כי זהו רכב הרשום על-שם הוריו ומדובר ברכב מושבת המוצע למכירה תמורת 1,000 ₪ בלבד ותמורתו לכשתתקבל, תופקד לחשבונם של הוריו.
144. במסגרת סיכומיו, טען האב, כי בין הצדדים היתה קיימת הפרדה רכושית וכל צד צריך להישאר עם מכלול הרכוש הרשום על שמו. אכן הצדדים לא כרתו הסכם ממון מכוח [חוק יחסי ממון](#), שכן אילו היו עושים הסכם שכזה, אין ספק שהיה נקבע כי כל צד ישאר עם נכסיו. עוד בהקשר זה טען האב, כי אם מכוח הדין הכללי ניתן ליצור שיתוף, הרי שניתן מכוח הדין הכללי ליצור הפרדה, כל עוד אין צד מקופח.
145. האב טען כי במהלך שנות נישואי הצדדים, הצליחה האם לצבור מעל מיליון ₪ ומכאן שאינה עומדת להישאר ללא קורת גג, כספים ורכוש כדבריה, ובמרוצת שנים אלו, הגדילה היא את הכנסותיה ואת הונה האישי, לעומת מצבו הכלכלי שלו שהלך והידרדר מאחר שהקדיש את מרצו לילדים, לבית ולעיסוקים אחרים.
146. עוד הוסיף האב בהקשר זה, כי האם חסכה כספים במהלך שנות הנישואין הודות לתרומתו הכספית שלו בפרנסת הבית, בטיפול בילדים ולנוכח העובדה שלא היתה צריכה היא לתרום תרומה כספית למימון קורת גג.
147. האב טען כי מעולם לא יצר בפני האם מצג שווא שראה בה שותפת זכויות בדירה, שכן היה ברור לצדדים כי כל אחד נשאר עם הרכוש איתו הגיע לנישואין. האב הוסיף, כי משעה [שסעיף 5\(1\) לחוק יחסי ממון](#) מחריג נכסים שהיו בבעלות מי מהצדדים ערב

נישואיהם מהסדר איזון המשאבים, לא ראה הוא צורך כלשהו לעגן את זכויותיו בהסכם, משעה שאלו מעוגנות בחוק.

148. על אף הלכות מאוחרות יותר, טען האב כי היה על האם להוכיח "דבר מה נוסף" או נסיבות נוספות מהן ניתן ללמוד על הסכמה לשיתוף בזכויות בנכס, ואילו האם לא הביאה ולו ראיה אחת כדי לתמוך בטענתה באשר לכוונת השיתוף.

149. האב טען כי אינו יודע להעריך את שוויים של האוספים המצויים ברשותו, אך טענת האם באשר לשוויים המוערך, טענה מופרזת היא, וראיה על כך שמוותרת על חלקה בהם, מצביעה על כך שמאמינה ויודעת שערכם של האוספים אינו כפי טענתה.

150. לבסוף טען האב, כי אין המדובר במקרה בו יש לעשות שימוש בסעיף 8 לחוק יחסי ממון, משום שהאם לא ויתרה על התקדמותה המקצועית ולא נפגם כושר השתכרותה בגין הנישואין, ומכאן, על-פי הפסיקה שמפנה ב"כ האב, אין מקום לעשות חלוקה לא שוויונית.

דיון והכרעה

151. בטרם אפתח הדיון בטענות הצדדים, אומר כבר עתה, כי משעה שהאב במסגרת סעיף 25 לסיכומיו הביע הסכמתו לעניין הטענות בדבר המיטלטלין וחשבונות הבנק המשותפים, הרי שבעניין זה, אני מורה כדלקמן:

- יבוצע פירוק שיתוף בחשבון המשותף לצדדים בבנק ,...., באופן שיתרת הזכות המצוייה בחשבון זה תחולק שווה בשווה בין הצדדים. יתרת הזכות נכון למועד עזיבת האם את דירת המגורים, קרי 12/2015.
- משעה שחשבון הבנק המשותף לצדדים פורק, איני פוסק בעניין זה.
- האם תעביר לאב שתי רשימות של המיטלטלין המצויים בדירת המגורים, מהן יבחר האב רשימה אחת, ובהתאם לה יחולקו המיטלטלין בין הצדדים.
- המיטלטלין המפורטים ברשימה שבחר האב יוותרו עבורו, בעוד שאלה המפורטים ברשימה האחרת, יועברו לאם.

152. בסופו של יום האם עתרה לסעדים הבאים:

א) מתן פסק-דין הצהרתי כי דירת המגורים ב.... וכן החנות ב.... שייכות לצדדים בחלקים שווים.

ב) פירוק שיתוף במיטלטלין ובחשבון המשותף בבנק

ג) איזון משאבים בחשבונות הבנק בישראל, נכון למועד הקרע – 12/2015.

ד) להורות כי כספיה אשר נצברו בקרן השתלמות ובקרן הפנסייה ישארו בבעלותה.

153. האב עתר לסעדים הבאים :

- א) להצהיר כי הצדדים ניהלו ביניהם הפרדה רכושית, ושכל צד יישאר הבעלים הבלעדיים של הנכסים הרשומים על שמו, לרבות הדירה, החנות והאוספים.
- ב) לחילופין, מינוי מומחה להערכת שווי חשבונות הבנק, זכויות סוציאליות נכון למועד הקרע בין הצדדים.
- ג) הוספת סך 201,000 ש"ח לסה"כ הכספים המשותפים, שהוצאו מחשבון הבנק של האם וכספים אחרים שהוצאו מן החשבון המשותף לאחר תשלום המזונות הזמניים.
- ד) פירוק שיתוף בחשבון הצדדים בבנק
- ה) איזון משאבים שווה בשווה, וככל שתהיה סטייה – הגדלת חלקו שלו.

154. כאמור, הצדדים נישאו זל"ז ביום, ומשעה שלא ערכו ביניהם הסכם ממון כדרישת [הפרק הראשון](#) לחוק, חל עליהם הסדר של איזון משאבים בהתאם [לפרק השני לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#), תשל"ג – 1973 (להלן: "חוק יחסי ממון").

155. הוראות [סעיף 5 לחוק יחסי ממון](#) קובעות כך :

"5(א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן

זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג

למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –

(1) נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה

בתקופת הנישואין;

(2) גימלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד לביטוח

לאומי, או גימלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק לאחד

מבני-הזוג בשל נזק גוף, או מוות;

(3) נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.

(ב) בפקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג יבואו, לענין הזכות, לאיזון

המשאבים, יורשיו במקומו.

(ג) בסעיף זה, "כלל נכסי בני הזוג" – לרבות זכויות עתידיות לפנסיה,

פיצויי פרישה, קרנות השתלמות, קופות תגמולים וחסכוניות".

156. יחד עם זאת, בהתקיים אחד התנאים הקבועים [בסעיף 5א לחוק יחסי ממון](#), זכאי כל אחד מבני הזוג להגיש בקשה להקדמת מועד מימוש הזכות לאיזון המשאבים וזאת בטרם פקיעת הנישואין, ובכך בעצם לנתק את הזיקה בין מימוש הזכות לאיזון משאבים לבין מועד פקיעת הנישואין. וכך לשונן של הוראות [סעיף 5א לחוק יחסי ממון](#) :

"א.א. (א) הזכות לאיזון משאבים לפי סעיף 5 תהיה לכל אחד מבני הזוג אף בטרם

פקיעת הנישואין אם הוגשה בקשה לביצועו של הסדר איזון משאבים לפי פרק זה והתקיים אחד מהתנאים המפורטים להלן:

(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים האלה:

(א) הליך להתרת נישואין;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף

במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי [חוק המקרקעין](#), התשכ"ט-

1969, תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר זכויות בני הזוג ברכוש,

בקשה לביצוע הסדר איזון משאבים לפי פרק זה או בקשה לפי סעיף

11;

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד אף אם תחת קורת גג

אחת

במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה

של

שנה; בית המשפט או בית הדין רשאי לקצר את התקופה האמורה

בפסקה

זו אם ניתנה החלטה שיפוטית המעידה על קיומו של קרע בין בני הזוג.

(ב) בית המשפט או בית הדין רשאי בהחלטה מנומקת בכתב, לקצר את התקופות

האמורות בסעיף קטן (א)....."

157. הצדדים שבפני טרם התגרשו, אולם מתקיימים התנאים המצדיקים הקדמת המועד

לאיזון המשאבים, שכן חלפה שנה מאז מועד הגשת התביעה לאיזון המשאבים וכן קיים קרע

בין הצדדים מאז 12/2015, מועד בו האם עזבה את דירת הצדדים עם ילדיהם.

158. בהתייחס [לסעיף 5 לחוק יחסי ממון](#), הכלל הוא כי עם פקיעת הנישואין, נכסים שהיו

בבעלות אחד מבני הזוג טרם הנישואין, מהווים חריג לאיזון הקבוע בחוק ואינם נכללים בגדר

נכסיהם המשותפים של בני הזוג.

159. יחד עם זאת, לצד הוראות החוק, נקבע בפסיקה כי יכול שתיווצר שותפות בין בני זוג גם

בנכס "חיצוני" לשיתוף, מכוח דינים אחרים, עקב מתנה או הסכמה לשיתוף, בין במפורש ובין

על-פי התנהגות, וזאת במקביל למשטר הרכושי הקבוע [בחוק יחסי ממון בין בני זוג](#). (ראה:

[בג"צ 2533/11 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים](#) [פורסם בנבו] {פמ"מ –

{26/10/2011}.

160. באשר לאופן שבו יש לערוך את איזון המשאבים, קובע סעיף 6, כך:

סילוק

161. וכך, אף בפסיקת בית-המשפט העליון, יישום הסדר איזון המשאבים הוא כדלקמן:

(ראה: ע"א 1229/90 חנוך נ' חנוך, מה (5) 584 (פמ"מ – 10/11/1991)).

Error! Hyperlink reference not valid.

"מעבר לטענות המבוססות על סעיף 5 לחוק יחסי ממון, יכול בן זוג לטעון לשיתוף בנכס ספציפי מכוח הדין הכללי (רע"א 8672/00 אבו רומי נ' אבו רומי, פ"ד נו(6) 175; ע"א 7687/04 ששון נ' ששון, פ"ד נט (5) 596; בע"מ 4951/06 פלוני נ' פלונית (לא פורסם) [פורסם בנבו]; בע"מ 4545/09 פלוני נ' פלונית (לא פורסם) [פורסם בנבו]; עניין שמחוני; לסקירה ראו ש' ליפשיץ, יחסי משפחה וממון: אתגרים ומשימות בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון" חוקים א' (2009) 227, 256-260; להלן ליפשיץ). אפשרות זו, של שיתוף מכוח הדין הכללי, חלה גם על נכסים "חיצוניים" להסדר איזון המשאבים, לרבות נכסים "הרשומים על שמו של בן הזוג השני ושהיו בבעלותו ערב הנישואין" (בג"צ 1727/07 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים (לא פורסם) [פורסם בנבו] - השופט ג'ובראן; בע"מ 10734/06 פלוני נ' פלונית (לא פורסם) [פורסם בנבו]). הדברים ידועים, ותכליתם עשיית צדק "ספציפי".

(ראה: בג"צ 5416/09 פלונית נ' פלוני, סג(3) 484 {פמ"מ – 10/2/2010}).

163. אם כך, הנחת המוצא הינה כי יש לכבד את הוראות החוק המתייחסות לנכסים מלפני הנישואין כנכסים פרטיים ששוים לא יאוזן, אך אין בהנחה זו סוף פסוק ובן הזוג יכול לטעון לשיתוף בנכס ספציפי מכוח הדין הכללי:

".....כאמור, הנחת המוצא הינה כי נכס שמצוי בבעלותו של אחד מבני הזוג בנקודת הפתיחה (ערב הנישואין) נותר בבעלותו המלאה גם בנקודת הסיום (התרת הנישואין) ואינו נכלל במאסת הנכסים במסגרת הסדר איזון המשאבים. יחד עם זאת, הנחת מוצא זו אינה סוף פסוק. בית משפט זה קבע במספר הזדמנויות כי סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון אינו מונע יצירת שיתוף בנכס ספציפי מכוח הדין הכללי החל על העניין – כגון דיני הקניין, דיני החוזים, דיני הנאמנות, עיקרון תום הלב וכיו"ב – וכי הדברים אמורים גם בנכס "חיצוני" שנרכש על ידי אחד מבני הזוג טרם הנישואין [ראו: עניין אבו רומי בעמ' 183; עניין יעקובי בעמ' 561 (הנשיא מ' שמגר) ובעמ' 621 (השופט ט' שטרסברג-כהן); עניין ששון בעמ' 615; בע"מ 10734/06 פלוני נ' פלונית (לא פורסם) [פורסם בנבו] בפסקה ה(1)]. נטל ההוכחה מוטל, מטבע הדברים, על בן הזוג שאינו רשום כבעלים של הנכס, שהינו "המוציא מחברו". יודגש כי טענת אחד מבני הזוג לזכויות בנכס שנרכש על ידי בן הזוג השני טרם הנישואין יכולה להתבסס על הדין הכללי, אך לא על חזקת השיתוף, אשר לגביה נקבע שאינה חלה במקביל להסדר איזון המשאבים שבחוק יחסי ממון [ראו: דעת הרוב בעניין יעקובי בעמ' 585-589; עניין אבו רומי בעמ' 183-182; בע"מ 4951/06 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו), 14.6.2006]."

(ראה: בע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני [פורסם בנבו] {פמ"מ – 26/12/2012}, (להלן: "בע"מ 1398/11").

164. נטל ההוכחה לקיומה של כוונה שיתוף ביחס לנכס מלפני הנישואין, מוטל על הטוען לקיומה. לצורך זה עליו להצביע על נסיבות עובדתיות קונקרטיות מעבר לנישואין ולמגורים המשותפים, מהן ניתן ללמוד על כוונת שיתוף (ראה: [רע"א 8672/00 אבו רומי](#) [נ' אבו רומי, נו"מ](#) (6) 175 {פמ"מ – 27/8/2002}).

165. למען שלמות התמונה, יוער כי [בחוק יחסי ממון](#) נקבע גם חריג לכלל החלוקה השוויונית הקבוע [בסעיף 5\(א\)](#), ובית-המשפט מוסמך להורות על חלוקה בלתי שוויונית, כאשר ישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת.

166. [סעיף 8 לחוק יחסי ממון](#) קובע כך:

"8. ראה בית המשפט או בית הדין נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא... לעשות אחת או יותר מאלה במסגרת איזון המשאבים:

- (1) לקבוע נכסים נוספים על המפורטים בסעיף 5 ששוויים לא יאוזן בין בני הזוג ;
- (2) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע בהתחשב, בין השאר...
- (3) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה לפי שוויים במועד איזון המשאבים, אלא לפי שוויים במועד מוקדם יותר שיקבע;
- (4) לקבוע שאיזון המשאבים לא יתייחס לנכסים שהיו לבני הזוג במועד איזון המשאבים אלא לנכסים שהיו להם במועד מוקדם יותר שיקבע."

167. בהקשר זה, יוזכר כי האם עתרה לחלוקה שוויונית בנכסים הרשומים על-שם האב, ובאשר לכספי קרן ההשתלמות וקרן הפנסיה, השארתם בבעלותה בלבד, ללא איזון, ואילו האב עתר לחלוקה שוויונית, וככל שתהיה סטייה מכך, יש להורות כי חלקו יהיה גדול יותר.

168. במשך השנים הרחיבה הפסיקה את השימוש ברעיון זה ביחס לדירת המגורים שהיא "גולת הכותרת הרכושית של התא המשפחתי" (פרשת [אבו רומי](#), שם).

169. בהמשך, קבע כבוד השופט עמית בפרשה אחרת, כי כאשר מדובר בדירת מגורים, לא תידרש כלל הוכחת כוונת שיתוף ספציפית, אלא די בהתקיימות התנאים המקימים את חזקת

השיתוף הכללית כדי להוביל למתן הסעד ההצהרתי המבוקש. עוד הוא הוסיף וציין כי מדובר

בחזקה הנתפסת כחזקה נורמטיבית ולא חזקה עובדתית. (ראה: [ע"א 7750/10 בן גיאת נ' הכשרת הישוב ביטוח בע"מ](#) [פורסם בנבו] {פמ"מ – 11/8/2011}).

170. לצורך קביעת שיתוף ספציפי, הפסיקה מלמדת על מספר פרמטרים שיכולים לסייע בגיבוש קביעה שיפוטית בדבר קיומו של אותו שיתוף. פרמטרים אלו, שאם יוכחו, יוכלו להוות "דבר

מה נוסף", זולת הנישואין הממושכים, כדי להצדיק את השיתוף הספציפי בדירת המגורים:

- האם גם לבן הזוג השני יש דירת מגורים או נכס חיצוני אחר שהביא עמו לנישואיו ואשר נותר רשום על שמו.
 - מספר שנות הנישואין, מועד רכישת הדירה ביחס לנישואין, מספר השנים בו התגוררו הצדדים בנכס וייעוד הנכס – למגורים או למטרה אחרת.
 - השתתפות כספית במימון הבית, למשל באמצעות משכנתא.
 - השתתפות בן/בת הזוג בשיפוץ הדירה ובהרחבתה ומערכת היחסים הכלכלית ששררה בין בני הזוג בכל מקרה ומקרה.
 - שיקולי הגינות הכרוכים בהתנהגות הצדדים ביחס לנכס.
 - מצגים נמשכים מצד הבעלים הרשום המעידים של שיתוף שמתבטאים ב"גילויים אובייקטיביים חיצוניים", יגברו על כוונות סובייקטיביות כמוסות.
- (ראה: [ע"מ 1398/11 אלמונית נ' אלמוני](#), שם [פורסם בנבו]).

171. אפתח ואומר כי בעניין אשר מובא בפני, השתכנעתי כי נישואי הצדדים היו נישואים הרמוניים "סבירים" אשר התאפיינו ככלל בשיתוף. הצדדים חיו יחדיו בנישואין משך כ-

16

שנים, לשניהם מדובר בנישואין ראשונים, הביאו לעולם את שני ילדיהם המשותפים, שניהם מילאו את חובותיהם ותרמו למאמץ המשותף של חיי הנישואין והמערכת הכלכלית, ואף יצאו יחדיו לחופשות משפחתיות בארץ ובחו"ל. על כך יש להוסיף כי השיתוף

נבנה בין השאר על הטלת עיקר נכס הפרנסה השוטפת על האם, שעל שמה דווקא לא נרשמו נכסי המקרקעין.

172. כפי העולה מעדויות הצדדים, לא חלו משברים בחייהם עד למועד עזיבת האם את דירת

המגורים, על אף שרצתה היא לדבריה לעבור למקום מגורים אחר ברבות השנים.

173. סבורני כי חיי בני הזוג התאפיינו "באורח חיים קישוריים" (כדבריו של כבוד השופט זילברטל

בבע"מ 1398/11). חיים ממושכים, יחסים תקינים ואווירה של שיתוף במשפחה. אורח חיים זה יצר מצג אצל האם להסתמך כלכלית על הנכסים הפרטיים של האב, להזניח את האינטרסים האישיים הצרים שלה ולפעול לרווחתה של המשפחה, תוך שהתמידה ועודנה,

במשך שנים רבות, מתוך הנחה כי אלו ישמשו גם אותה ביום סגריר. וכדבריה לפרוטוקול הדיון מיום 25/5/2017, בעמ' 6 :

- ש. נכון שכן חסכת כספים?
 ת. שמתי קצת כסף בצד, כדי שיהיה משהו בצד, למקרים דחופים.
 ש. חסכת 300,000 ₪ בערך, בין השנים 2013-2013?
 ת. בערך.
 ש. כתבת בתצהיר "לא חסכתי לעצמי כספים, כדי שאוכל לדאוג לקורת גג".
 ת. בן אדם צריך כסף בצד, למקרים דחופים אם קורה משהו".

התנהלות כספית ומאמץ משותף

174. האב ניסה לשרטט תמונה של הפרדה רכושית לכאורה. כל אחד מן הצדדים הפקיד "נתח" מסוים מהכנסותיו לחשבון המשותף ואת יתרות הכספים ניהלו בחשבונות נפרדים.

175. באשר לקיומם של חשבונות נפרדים, מעבר לחשבון המשותף לצדדים, פסיקת בתי-המשפט לא מצאה כי בכך משום נסיבה מכריעה, אשר יש בה כדי לסתור את חזקת השיתוף (ראה: [רע"א 9755/04 סיגל ביטון נ' קצין התגמולים – משרד הבטחון](#) [פורסם בנבו] {פמ"מ – 31/8/2008}).

המבחן לצורך הקביעה אם נתכוונו הצדדים להפרדה רכושית בחשבונות הבנקים שבבעלותם הוא בבחינת השימוש שעשו בכספם.

176. העובדה שלכל אחד מהם היה גם חשבון נפרד, אינה סותרת את קיום השיתוף בין בני זוג.

177. בפרשת אורון קבע השופט בך בעניינם של בני-זוג אשר לכל אחד מהם חשבונות משלו, כי :

"... הגם שחשבונו הבנק נשמרו בנפרד, הנה הכספים שהוצאו מן החשבונו הללו שימשו לצורכיהם המשותפים של בני הזוג וילדיהם, כגון תשלומי חשבונו והוצאות הבית. עינינו הרואות, כי על-אף הפרדת חשבונו הבנק קיימו בני הזוג, במידה מסוימת, אף ביחס לכספים שברשותם וככל שהדבר נוגע להוצאות המשפחתיות, כעין קופה רעיונית משותפת".

(ראה: רע"א 964/92 אורון נ' אורון (3) 765,758 {פמ"מ – 28/7/1993}).

178. פרופסור אריאל צבי רוזן ז"ל, קבע בספרו "יחסי ממון בין בני זוג", כי הלכה למעשה זה הרכיב המשמעותי. אצטט מדבריו :

"... כאשר כל אחד מבני הזוג מילא את חלקו במסגרת חלוקת התפקידים במשפחה, דהיינו השיתוף במאמץ, יש בכך לא רק עדות לקיומם של חיים משותפים, אלא גם מילוי התנאי של אורח חיים תקין. המאמץ המשותף הופך, איפוא, בעצמו לתוכן הנדרש של רכיב אורח החיים התקין.."

ובהמשך :

"...במרכז.... עומדת השאלה אם בני-הזוג עליהם מדובר יצרו מערכת יחסים אחידה ומשותפת של חיים בצוותא, בה נערך מאמץ משותף ואשר בה נוצרת חלוקת מטלות ומשימות, הלכה למעשה: הווה אומר : עיקרם של חיים בשלום הוא בכך, שנוצר תא משפחתי המתפקד בתור שכזה, ואשר בו מוזרמים המשאבים למען קיום בצוותא".

(ראה: אריאל רוזן צבי, "יחסי ממון בין בני זוג" הוצאת רמות, עמוד 230).

179. התמונה המצטיירת לכאורה היא של הפרדת חשבונו, שכן אין זה דבר רגיל שיתרות מהכנסות "ילכו" לחשבון חיסכון הרשום על-שם מי מהצדדים ולא בבעלות שניהם. אמרתי לכאורה שכן, וכך מתרשם אני, כי אותה יתרה שנתרה ממשכורתה של האם, לא שימשה את צרכיה האישיים. נדמה כי הוצאות המשפחה היו סבירות ולא גבוהות מידי, ואלו הותירו בידי הצדדים סכום כספי אותו יכולים היו להפקיד לעתיד – להם ולילדיהם.

180. הדברים אף מתחברים לעובדה שאף לאב היה חשבון נפרד, ולצדדים אף היה חשבון חיסכון משותף אותו ניהלו ב....

181. טענותיו אלו של האב כפי שעלו לא נתמכו בראיות כלשהן מצד האב. לא מצאתי כי צורה זו של התנהלות כלכלית בין הצדדים, יש בה כדי להצביע על הפרדה רכושית. ההפך הוא – ניתן לראות בהתנהלות הצדדים מעין דרך יעילה ומסודרת שמצאו לעצמם לחסכון כספי הרזרבות שישירות מטרות בעתיד, שהרי כבר נאמר כי המשפחה התנהלה בצנעה והוצאותיה לא היו גדולות מאוד.

182. מצורת התנהלות זו לא מצטיירת תמונה כי הצדדים ניהלו את הוצאות המשפחתיות בשגרה במתכונת של "שלי/שלי ושלך/שלך". לא עלתה בין העדויות צורת התנהלות של "מי יוציא כמה ומתי", ההפך הוא. העידו גם האב וגם האם כי מחשבון זה שולמו כלל ההוצאות המשפחתיות ללא תלות בכמה הופקד מידי חודש לחשבון זה על-ידי מי מהצדדים.

183. מכאן עולה, כי לא שררה בין הצדדים הפרדה רכושית או כזו הדומה לה.

דירת המגורים

184. באשר לדירת המגורים, ששימשה את הצדדים וילדיהם, אין מחלוקת כי הדירה נרכשה כ-8 שנים בטרם הנישואין. האב הוא שרכש את הדירה והעמיד את מרבית הסכום ברכישתה, למעט סכום משכנתא בסך 45,000 ₪, בראיית סכום לא גדול אך גם לא זעום (באופן יחסי לתקופה דאז).

185. לא נעלם מעיני שאופן וצורת לקיחת המשכנתא, מוסבר ברצון לקבלת הטבות הכרוכות מכך. אך למניע אין מאומה עם הדיון, שכן פירעון משכנתא הקיימת בדירת מגורים אגב הנישואין, יקיים את תפיסת השיתוף בדירה זו, יהא רישומה כאשר יהא.

186. הצדדים גרו בדירה יחדיו תקופה של כ-16 שנים, מדובר בפרק זמן ממושך המהווה

את מרבית חייהם המשותפים ומאז מועד נישואיהם, גידלו בה את שני ילדיהם, עד לעת בה עזבה האם את הדירה ב-12/2015.

187. לדירת המגורים, נתנה הפסיקה מעמד מיוחד בכל הקשור לדוקטרינת "כוונת השיתוף הספציפי", תוך שהיא שמה דגש על אופייה הייחודי של דירת המגורים כנכס משפחתי מובהק וכנכס המשמעותי ביותר, ולעיתים אף היחיד, של בני הזוג. על כן, מכונה דירת המגורים בפסיקה כ"גולת הכותרת" של התא המשפחתי.

188. אביא מדבריו של כב' השופט רובינשטיין כלשונם :

"מהו אפוא שיעור הדברים? רוח העידן, פתיחת הדלתות לגישה שאינה "פורמאלית" בלבד הנאחזת ברישום הנכס, אלא בוחנת מצבים חברתיים ואישיים למהותם, מרחפת על פני הפסיקה זה שנים באשר לשיתוף הנכסים גם לגבי נכסים שנרכשו לפני הנישואין, ובייחוד דירת המגורים. ועם זאת בין המנסחים את גישתם על בסיס רעיוני ערכי ובין המייסדים אותה על בסיס הסכמי יסכימו לדידי למצער כי בסופו של יום אין מנוס מבדיקת נסיבותיו של כל מקרה לגופו כראוי, על-פי הפרמטרים שתוארו בפסיקה שצוטטה לעיל, לשם יישום נאות, ולא זה המקום להידרש לפרשנות סעיף 4 לחוק יחסי ממון בין בני זוג".

(ראה: בע"מ 5939/04 פלוני נ' פלונית, נט(1) 665 {פמ"מ – 8/9/2004}).

189. "רוח העידן", כדברי כבוד השופט רובינשטיין הינה להכיר בשיתוף בנכסים, ואף שהובאו לנישואין על ידי צד אחד, וכן בכספים כמשותפים, זאת כאשר בני הזוג חיים תחת קורת גג אחת במשך שנים כה רבות, מבלי שקיים סכסוך גלוי ביניהם, או התבטאות מפורשת של מי מהם ביחס לכוונותיו של צד אחד לשמור לעצמו את הרכוש שהביא עימו בין בעת הנישואין ובין במהלך הנישואין.

190. אמור מעתה, בן זוג שהביא עימו לנישואין דירה, בה מתגוררים בני הזוג, שעה שאין לבן הזוג השני דירה אחרת, יוצר מצג כלפי בן הזוג כי יוכל לשכון לבטח בדירה, וזו תהא רכוש משותף, וזאת משלא נתן סימנים כי בדעתו לשמור על רכושו זה בפקיעת הנישואין.

191. יש לציין כי נטל ההוכחה מוטל על האם ככזו שאינה רשומה כבעלים, אך אין מדובר

בנטל כבד שעה שמדובר בדירת המגורים. (ראה: ע"א 2280/91 אבולוף נ' אבולוף, מצ(5), 596 {פמ"מ – 4/11/1993}).

192. מצאתי כי בדירת המגורים, אשר מלוא זכויותיה רשומות על-שם האב, בה התגוררה גם האם עם ילדי הצדדים משך כל שנות נישואי הצדדים, עד למועד עזיבתה ב-12/2015, התקיים שיתוף ספציפי, ואפרט.

193. ראשית וכאמור, מדובר בבני זוג שנשואים כ-16 שנים, וממועד הנישואין מתגוררים בדירה, עד למועד עזיבת האם את הדירה, ועל כך אין מחלוקת.

194. שנית, התקיים מצג, או למצער לא הוכח ההפך מכך, ולפיו ההתייחסות לדירה היתה כאל דירה משותפת השייכת לצדדים ולא לאב בלבד, חרף רישומה על-שמו בבלעדיות. האב מעולם לא הציג לאם כי רצונו שלא לשתף אותה בדירה וכי הדירה תישאר קניינו בלבד. דומני כי נסיבות אלו אינן מלמדות על העדר שיתוף, או על כוונה ברורה לשמור על חייץ והפרדה.

195. אף המשכנתא ששולמה, ככל שבראיית האב עמדה על סכום קטן וחרף היותה משולמת מחשבונו של האב, הרי שזו שולמה משך תקופה לא מבוטלת מחייהם המשותפים של הצדדים, עד לשנת 2012. וכלל הוא, כי פרעון משכנתא, אגב הנישואין, יש בו ליצור שותפות (ראה: [בע"מ 1398/11](#), שם).

196. בדירה בוצעו שיפוצים שונים, ולא פעוטים, שהשביחו את הדירה, והכל תוך תקופת חייהם המשותפים, בתקופת ההרמונייה ובמאמץ משותף. לא נסתרה טענת האם כי מדובר בשיפוצים שהינם יותר מ"פעוטים" כדברי האב. וכך עולה מעדותה של האם לפרוטוקול הדיון מיום 25/5/2017, בעמ' 9:

"ש. נכון שמעולם לא בוצע שיפוץ משמעותי בדירה ב...?
ת. לא נכון. במשך כל השנים עשינו המון דברים. מאז שהילדים נולדו הוספנו סורגים, הבאתי חשמלאי לשים שקעי בטיחות, הורדנו קיר בין המטבח לסלון ושמנו ארונות ומשטח עבודה, הוספנו חרסינות למטבח מאחורי התנור, חלונות למרפסת שירות, החלפנו שירותים, ניאגרות, ברזיות, דברים כאלה".

197. כשנחקר האב באשר לשיפוצים שנערכו בדירה, תחילה אמר כי מדובר בשיפוצים קטנים של כמה מאות שקלים, אך כשנשאל הוא אודות כלל השיפוצים, ניתן היה להסיק כי מדובר בשיפוצים משמעותיים ורחבים יותר. וכדבריו לפרוטוקול הדיון מיום 18/6/2017, בעמ' 12:

"ש. נכון ששיפצתם את המטבח?
ת. לא נכון. טוענת שקנינו קרמיקה להשלים את הקיר של הקבלן וקיבלנו את זה בחינם מהשכן, כאשר הם שיפצו את הדירה.
ש. לבית-המשפט: מי הרכיב את הקרמיקה?
ת. הזמנתי פועל ושילמתי כמה מאות שקלים במזומן.
ש. קרמיקה הרכבתם?
ת. קיבלנו בחינם, לא שילמתי.
ש. זה נכון ששברתם את הקיר בין המטבח לסלון?

- ת. זה השיפוץ היחיד. חצי קיר ו.... עושה עניין מזה. חצי קיר שברנו ויש ארון עד גובה הבטן שלי ודלתות.
- ש. נכון שבניתם משטח עבודה בגודל של כ- 2 מ'?
- ת. גם נכון.
- ש. נכון שהוספתם ארונות במטבח, מתחת לאותו משטח?
- ת. הכל מקורי מהקבלן, לא הוספנו דבר שם.
- ש. המשטח הזה נבנה כשהייתם יחד, הרבה אחרי שהקבלן מסר לך את החזקה בדירה.
- ת. לא. הארונות במטבח, למעלה ולמטה, מתחת למה?
- ש. שברתם את הקיר ובניתם משטח מקרמיקה או עץ?
- ת. כן.
- ש. מתחת למשטח נכון שבניתם ארונות?
- ת. זה ביחד. יש ארון של 4 דלתות.
- ש. וזה היה כשהייתם ביחד?
- ת. כן. זה השיפוץ היחיד.
- ש. זה נכון שארונות במטבח, הייתם צריכים לתקן והזמנתם נגר?
- ת. כאילו אם יש כמה ברגים? זה צחוק לשאול.
- ש. הזמנתם נגר?
- ת. יכול להיות שמישהו עשה כמה ברגים וזה לא עניין. בכל עניין של פועלים בבית אני משלם במזומן.
- ש. נכון שהחלפתם ברזים במטבח?
- ת. כן. שילמתי במזומן.
- ש. זה נכון שהתקנתם במטבח מערכת לסינון מים?
- ת. כן.
- ש. זה נכון שהחלפתם ברזים במקלחת?
- ת. כן.
- ש. זה נכון שהרכבתם חלונות במרפסת השירות?
- ת. יד שניה מהשכנים שלנו, לא שילמנו דבר. היו תריסים שם וקיבלנו חינום חלונות. שילמתי לו 700 ₪ במזומן. השכנים האלה חצי גידלו את הילדים שלנו.
- ש. זה נכון שתיקנתם את התריסים בבית?
- ת. לא. אם שילמתי למישהו? לא יודע מה מדובר. יש מקרים שאני הוצאתי תריסים לתיקון, אבל אלה דברים מאוד קטנים, 100-200 ₪ אני משלם במזומן.
- ש. הכל זול אצלכם.
- ת. כל מה שהיה מהקבלן נשאר.
- ש. זוכר את הנגר מאוניברסיטת ת"א, שהזמנתם כדי שירכיב לכם דלת, מדפים?
- ת. כן.

- ש. וזה נכון שעשיתם הנמכת תקרה במרפסת השירות, כדי שיהיה לכם שטח אחסון?
 ת. כן.
 ש. זה נכון שגם החלפתם את כל בתי המנורה בבית?
 ת. בתי מנורה קניתי, יש לי קבלות על כל דבר, ברחוב אין שום החלפה של מנורה וזה לא ששילמנו, קיבלנו 6,000 דולר מההורים שלי.
 ש. זה קרה בזמן הנישואין?
 ת. קיבלנו שיק בזמן הנישואין.
 ש. ומזה ממנתם?
 ת. בהחלט.
 ש. זה נכון שהרכבתם סורגים בכל הדירה?
 ת. בשום פנים ואופן לא. בחלון אחד של הבית.
 ש. נכון שסיידתם וצבעתם את הדירה פעמים רבות, לאורך כל השנים?
 ת. פעם אחת.
 ש. וזה נכון שלאורך כל השנים, היו הרבה בעיות במערכת החשמל בבית והזמנתם חשמלאי לתקן את זה?
 ת. לא, לא היו הרבה בעיות. כל אחד שחי בדירה הרבה שנים, אז יש את בעלי המקצוע האלה פה ושם."

198. באשר למקור הכספים לשיפוצים אלו, נראה כי רובם מומנו מכספיהם המשותפים של הצדדים, או מכספי מתנה שקיבלו מהורי האב במהלך הנישואין. ואולם, משלא הוכח כי עסקינן בכספי מתנה, יחשב הנכס למשותף (וראה: [ע"א 1915/91 יעקובי נ' יעקובי, מט\(3\)](#) 529 {פמ"מ – 13/8/1995}).

199. שני ילדי הצדדים נולדו וגדלו בדירה זו.

200. די בנסיבות אלה כדי להגיע למסקנה כי היה שיתוף בין הצדדים וציפיה לשיתוף בנכסים.

201. עוד, האב לא הציע לאם במועד נישואיהם, ואף לא משך כל השנים בהן חיו יחדיו בהרמוניה, עריכת הסכם ממון, ולא נתן ביטוי חיצוני לרצונו להפרדת רכוש ואי הטמעת הרכוש שהביא עימו לנישואין, קרי הדירה או כספים אותם קיבל מירושות או מתנות.

202. העולה מדברים אלו בנסיבות שהוצגו בפני, של נישואין ממושכים בהם מקיימים שני בני הזוג את המשק המשפחתי במאמץ משותף, בין על-ידי עבודה ובין בדרכים אחרות, מתגוררים בדירה משך כל השנים ובה נולדים וגדלים שני ילדיהם, שיפוץ הדירה באופן

לא פעוט, וזוהי דירתם היחידה, סבורני כי "היטשטשו הגבולות והתערבבו המשאבים",
ודירת המגורים שייכת לרכוש המשותף של הצדדים, ומכאן כי האם זכאית להירשם
כבעלים של מחצית הזכויות בדירה ברחוב, וכמובן שדירה זו היא נכס בר איזון בין
הצדדים.

203. דומני כי גם עקרונות הצדק וההגינות, ומניעת מצב של פערי כוחות כלכליים בעת פקיעת
הנישואין יובילו לתוצאה זו.

204. התוצאה באשר לדירת המגורים היא איפוא כי הדירה ב....,
היא לצדדים בשווה, ורשאית האם להירשם לאלתר כבעלים במחצית ממנה.

החנות ב....

205. על-שם האב רשומה חנות המשמשת אותו לאחסון חלק מאוספיו המצויים
ברשותו
(להלן: "החנות").

206. אין מחלוקת כי הנכס נרכש בשנת 2011, עת היו הצדדים נשואים, בסכום של
200,000 ₪, ולטענת האב, מכספי מתנה אותם קיבל. עוד, אין מחלוקת בין
הצדדים כי החנות נרכשה על-ידי האב בתקופת נישואי הצדדים ונרשמה על שמו
בלבד.

207. באשר לנסיבות רכישת החנות, האב טען כי נרכשה בלחץ האם לצורך אחסון חלק
מאוספיו, היא לא נכחה במועד רכישתה ואף לא ביקרה בה מעולם. ואילו האם
טענה כי החנות נרכשה בסכום נמוך משווייה האמיתי ואין מניעה להשכירה
לצדדים שלישיים, תמורת דמי שכירות בסך 3,000 ₪.

208. סעיף 9 לחוק יחסי ממון קובע כך :

9. "ראיה על היות נכס בבעלותו או בהחזקתו של אחד מבני הזוג או על היותו רשום
על שמו, אין בה בלבד כדי לצאת ידי נטל ההוכחה שיש למעט נכס זה מן
הנכסים ששוויים יאוזן בין בני הזוג".

209. נטל הראיה להוכיח כי יש לגרוע את החנות מן הנכסים שיש לאזן בין הצדדים מוטל על

האב, אולם הוא לא הרים נטל זה. האב לא הוכיח כי רכישת החנות נעשתה מכספו האישי ולא הביא כל ראיה פוזטיבית שתאמת ותתמוך בגרסתו.

210. כמו כן, העובדה כי האם לא התנגדה לרישומה של החנות על שמו של האב או שלא נכחה בעת רכישתה או שאף לא ביקרה בה, אין באלו, כשלעצמם, כדי להרים את הנטל, ולהביא לתוצאה המבוקשת על ידי האב לפיה, האם אינה רשאית לקבל מחצית מהזכויות בחנות. הסברו של האב כי הנכס נרכש לבקשת האם לצורך אחסון (סעיף 37 לכתב הגנתו), מחזקת את המסקנה כי מדובר בנכס משותף למרות הרישום.

211. לפיכך, הנני קובע כי הזכויות, ולפיכך, גם החובות, גם בעבר וגם מכאן ואילך עד למכירת החנות, יאוזנו בין הצדדים בחלקים שווים, ורשאית האם להירשם לאלתר כבעלים במחצית החנות.

איזון יתר המשאבים

212. נותרה בידי ההכרעה בשאלת האיזון של אוספיו של האב, הזכויות הסוציאליות של הצדדים וחשבונות הבנק הרשומים על-שם כל אחד מהם.

213. האם מצידה דורשת כי בנסיבות המתוארות, הכספים שנצברו על שמה בקרן השתלמות ובקרן הפנסיה, יישארו בבעלותה בלבד. אך באשר לחשבונות הבנק, עתרה היא, כי בהם אורה על איזון משאבים נכון ליום הקרע בין הצדדים. מנגד, עתר האב כי אורה כי כלל הנכסים המצויים בבעלותו יישארו בידיו ללא מתן זכויות לאם, לחילופין איזון שווה בשווה וככל שתהיה סטייה מחלוקה זו, הרי שעלי להגדיל את חלקו שלו.

214. למען שלמות התמונה, יוזכר כי האם עבדה במשרה מלאה משך כל שנות נישואי הצדדים וחלקה בפרנסת המשפחה היה גדול לאין שיעור מחלקו של האב, אשר בחר לעסוק במימוש אוספיו, ולמעט עבודות מזדמנות בהיקף זעום, ותרומה משתנה (בהתאם לשיקול דעתו) של כספי ירושתו ו/או ממימוש אוספיו, לא עבד הוא בעבודה מסודרת, כזו המכניסה הכנסה קבועה להוצאות המשפחה.

215. האב לטענתו בחר ובוחר שלא לעבוד, לדבריו, מסיבות שונות ומכאן טוען הוא כי בשל כך, לא ניתן לאמוד את כושר השתכרותו. וכך מחקירתו לפרוטוקול הדיון מיום 18/6/2017, בעמ' 18:

”ש. בתצהירך אתה טוען שכושר ההשתכרות של הוא גבוה? מה כושר ההשתכרות שלך?”

ת. את זה אני לא יודע. אני יכול להגיד שבתואר ראשון ב.... אין אפשרות לעבוד בתחום. ואני היינו נשואים 15 שנים והיא לא יודעת באיזו אוניברסיטה למדתי בארץ. במה אני יכול לעבוד? שאלה טובה. בבורסה – אני לא מאמין שאני יכול לחזור לזה. אני במשא ומתן בתערוכה".

יחד עם זאת, כשכן עבד בתחום עיסוקו, העיד כך באותו פרוטוקול, בעמ' 7 :

- ש. "במהלך כל שנות הנישואין, איפה עבדת?
- ת. בשנת 2000 היינו ב.... והיו לי פגישות ב...., הייתי יועץ קבלן איזה שנתיים, ככה התחלתי. הייתי ב...., בפגישות ולקחתי צילומים שם ובאתי מהבית ומכל ספריה בארץ קבעתי פגישות איתם.
- ש. לא הבנתי, במה עבדת?
- ת. עשיתי מחקר לאוסף. הייתי יועץ קבלן בחוץ ועשיתי מחקר וכתבתי על כל פריט, זה נקרא היסטוריה.
- ש. היית שכיר או פרי לנסר?
- ת. פרי לנסר. בהתחלה הרווחתי 9,000 דולר ואחר כך 4,000 דולר. זה לא היה משרה מלאה, אלא כמות מסוימת.
- ש. כמה, 16,000 דולר?
- ת. בסגנון, כן. יש לי קבלה של 9,000 דולר ועוד שיק של 3,000 דולר וקיבלתי סכום כסף גם ב....
- ש. לאן הופקד הכסף הזה?
- ת. חלק היה אצלי וחלק, יכול להיות שהוספתי ל...., קיבלתי מזומן ב...., כדי שלא אצטרך למשוך כסף מהחשבון המשותף.
- ש. חוץ מהשנתיים האלה, במה עוד עבדת?
- ת. קודם כל, הפיגוע היה ב- 2002 ובתוך זמן עבדתי ב... כניצב, שחקן משנה והייתי בכמה פרסומות, גם סרטים עם כמה אנשים מפורסמים.
- ש. כמה השתכרת שם, בממוצע?
- ת. לא עשיתי חישוב. זה לא היה שכל יום או שבוע עבדתי. שיחקתי בפרסומות של ויש משפטים אז מרוויחים יותר מאשר אם יש מילה אחת. עבדתי יומיים, על יומיים עבודה של צילומים קיבלתי 2,400 ₪. כל המשחק תפקיד, זה יכול להיות סטילס, סרט, טלוויזיה בנפרד, כל דבר זה אחרת. יש משא ומתן, עברתי אודישנים, הם אהבו לצחוק על המבטא שלי באנגלית.
- ש. כמה זמן עבדת בזה?
- ת. היו כמה שנים, יכול להיות איזה ארבע שנים.
- ש. לאן הפקדת את ההכנסות?
- ת. ההכנסות לא היו גדולות מדי וקיבלתי אותם לחשבון שלי.
- ש. לחשבון שלך?
- ת. לא אמרתי את זה. אמרתי חשבון שלנו.

- ש. אז הפקדת לחשבון שלכם?
- ת. חלק כן וחלק לא. זאת אומרת, זה לא היו סכומים יותר מדי גדולים, אז לא עשיתי חשבון כל כך, כי הוצאתי גם מזומן כדי לפרנס את המשפחה. לא חסר לנו כלום.
- ש. אז נדבר על 8 השנים האחרונות, במה עבדת?
- ת. קיבלתי ירושה מסבא שלי ויש לי גם מתנות מההורים שלי. ההורים שלי העדיפו להעביר את הכספים שלהם כשהם בחיים, כירושה.
- ש. שאלתי אם עבדת ב- 8 השנים האחרונות.
- ת. מפעם לפעם אני מוכר ... התחלתי לאסוף בגיל 14 והייתי במכירות פומביות.
- ש. דיברתי על עבודה, לא ירושה. בעבודה שעבדת, כמה בממוצע הרווחת?
- ת. לא היה לי ממוצע. לקחתי כספים מהחשבונות והעברתי אותם לפי הצורך למשפחה, בממוצע 4,000 ₪ לחודש.
- ש. כמה הרווחת מהעבודה שעבדת בה?
- ת. לא עבדתי קבוע.
- ש. אז בעצם, ממה שאתה אומר רוב השנים לא עבדת, נכון?
- ת. הגדרתי את עצמי, רוב האנשים הגדירו אותי כאב בית, שאני יותר עם הילדים.
- ש. אתה מודה שברוב השנים לא עבדת, אז למה הילדים שלכם היו צריכים להיות בצהרונים, בגנים ובבתי ספר? למה לא יכולת בשעה 13:00 לאסוף אותם ולשמור עליהם, עד ש.... תסיים לעבוד?
- ת. קיבלנו הרבה עזרה בגלל שזה אני האבא של הילדים ולא מורה שלהם, לא מוסמך לעשות איתם שיעורי בית. הבנות עבדו איתם, הכל היה חברתי והיה גם ארוחת צהריים והם היו הרבה יותר מוסמכים ממני. אני לא יכול לעזור להם יותר מדי בלימודים.
- ש. היום אתה עובד?
- ת. אני עובד על תרגום.
- ש. כמה זמן אתה אמור לקחת את התרגום וכמה אתה תרוויח מזה?
- ת. כ- 4,200 ₪ וזה פתוח, אין לי מועד. אני מסיים את זה חודש או שלושה חודשים.
- ש. יש לך עבודות נוספות במקביל?
- ת. אני במשא ומתן על עבודה ב.... על אוסף.
- ש. כרגע זו ההכנסה היחידה שלך?
- ת. כן. מדי פעם לפעם אני משחרר כספים שצברתי".

216. אמנם, ולאור דבריי לעיל, יש לקרוא שיתוף גם על זכויות האם ממקום עבודתה, ואולם

סעיף 8 לחוק יחסי ממון למאפשר לבית-המשפט, במקרים המתאימים, לסטות מהכלל שנקבע. סעיף 8 מכניס מימד של גמישות בהסדר איזון המשאבים האחיד של חלוקה שווה, מחצית-מחצית, בכך שהוא מקנה לבית-המשפט שיקול דעת לחלוקה לפי יחס אחר

או על-פי מועד מוקדם יותר. הסעיף אינו מפרט מהו קנה המידה להפעלת שיקול הדעת ולאופן הפעלת שיקול הדעת, למעט הקריטריון בדבר קיומן של "נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת". המחוקק הותיר לשיקול דעתם של בתי-המשפט פיתוח כללים באשר לנסיבות לשימוש בסמכות זו (ראה: [בע"מ 8206/14 פלונית נ' פלוני](#) [פורסם בנבו] {פמ"מ – 14/4/2015}).

217. הנסיבות החריגות שפורטו, הקשורות כולן להתנהלות הכלכלית של האב, מצדיקות

ואף מחייבות, מבחינת הקשר הסיבתי, את הפעלתו של [סעיף 8\(2\) לחוק יחסי ממון](#) באשר לחלוקה בלתי שוויונית של הנכסים העומדים לאיזון שתביא לתוצאה צודקת, עת התברר בנסיבות המקרה המיוחדות, כי בין הצדדים קיים פער משמעותי במאמציהם הכלכליים המשותפים.

218. שיקול הדעת המוקנה לבית-המשפט [בסעיף 8](#), צריך שישמש גם כמנגנון מתקן המתקן עיוותים שנוצרים מפערי כוחות בין הצדדים סביב הליך הגירושין (ראה: ["יחסי ממון בין בני זוג"](#), בעמ' 341-340).

219. כידוע, משטר איזון המשאבים יסודו בשיקולי צדק כלפי שני בני הזוג כשוויים במאמצים ובמשאבים כאחד. הוא מבוסס על ההנחה כי במשך שנות החיים המשותפים תרמו שני בני הזוג את מלוא מרצם ואונם לרווחת המשפחה. הוא מבוסס על עקרון של הדדיות. עקרון השוויון, עליו מושתת משטר זה, צריך להתקיים גם בהיבט התרומה והמאמץ. בן זוג המבקש הקנייה של זכויות שוות, מחויב גם בהשתתפות בנטל לקיום צרכי המשפחה במהלך החיים המשותפים. כאשר בן זוג אינו מבצע אף אחת מהפונקציות המשפחתיות – לא היותו מפרנס עיקרי ולא טיפול בעבודות הבית והילדים, יש לייחס משקל לעובדה זו ("יחסי ממון בין בני זוג", שם, בעמ' 18). יש לחתור לשוויון מהותי ולא לשוויון טכני. לכן, מצב בו אחד בני הזוג נשא בנטל העיקרי של פרנסת המשפחה, בד בבד עם נטל משק הבית, צריך למצוא ביטוי בהסדר הרכושי עם הגירושין.

220. עקרונות הצדק מחייבים לקחת בחשבון את התנהלות בני הזוג והיקף תרומתם לתא המשפחתי. לא ייתכן כי בן זוג אחד ישב בבית, יעסוק בתחביב, אשר אף אם מניב הוא רווחים יפים, מצופה כי יתרום תרומה משמעותית יותר בנטל עול הבית וגידול הילדים, בעוד האם היא היוצאת לעבוד ומשכורתה היא זו עליה מסתמכים הצדדים כהכנסה בטוחה מדי חודש בחודשו. לא סביר בעיני כי לאור אלו, עוד יתלה האב את יהבו וידרוש "נישולה" של האם מכלל הרכוש שנצבר, מחצית ואף יותר מכך, מזכויותיה הכספיות.

221. בנסיבות מיוחדות אלו, נסתרה ההנחה לפיה שני בני הזוג תרמו את מלוא מרצם ואונם

לרווחת המשפחה. מן העדויות שלפניי מצטיירת תמונה של חיי נישואין ומשפחה שבהם מירב הנטל לכלכלת הבית ותחזוקתו נפל על כתפי האם. מהתרשמותי, האב לא תרם תרומה משמעותית לטיפול הבית וטיפול בילדים. האם היא זו שנשאה בעול מטלות הבית וגידול הילדים, לצד עבודתה לצורך פרנסת המשפחה, מה עוד שתרומתה להכנסות המשפחתיות עלתה בשיעור ניכר על זו של האב. נסיבות מיוחדות אלה מצדיקות, לטעמי, כי הנכסים לא יאוזנו באופן שווה.

222. לפיכך, יש לבצע איזון שישקף מחד את תרומתה העודפת של האם לכלכלת המשפחה ולצבירת הנכסים במהלך הנישואין ומאידך, ישקף את העדר התרומה של האיש וחוסר רצונו לצאת לעבוד, אם תרצה תאמר חיי נוחות ובטלה.

223. מכל האמור, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לסטות מעקרון החלוקה מחצה על מחצה ולהותיר את הזכויות הסוציאליות וכספי קרן ההשתלמות, אותם צברה האם משך שנות עבודתה בידיה, וכך גם באשר לאותם כספים המצויים בחשבונה האישי, אלו יותרו בידיה ולא יאוזנו בין הצדדים.

224. באשר לקביעה זו, נחה דעתי כי צודקת והוגנת היא. לאב, קיים אוסף מרשים אשר ימשיך להניב פירות, בבוא היום עתיד הוא לרשת נכסים נוספים המצויים בידי הוריו ועל כן ועל-מנת לאזן המצב שנוצר, אני קובע כי כלל אוספיו של האב, זכויותיו בביטוח לאומי ב... וכן כספים המצויים בחשבונה האישי, יותרו בידי ולא יאוזנו.

סוף דבר

225. האב יישא במזונות ילדי הצדדים לאם, כולל מדור, כפי האמור והמפורט בסעיף 107.

226. איזון המשאבים בין הצדדים יתבצע בהתאם לסעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג וכדלקמן:

- הדירה ברחוב, הינה לצדדים בחלקים שווים.
- החנות ב.... הינה לצדדים בחלקים שווים.
- בחשבון הבנק המשותף ב....., יבוצע פירוק שיתוף כפי האמור בפסק-דיני זה לעיל.

227. יתר הנכסים יאוזנו בהתאם לסמכות בית-המשפט, כפי שנקבעה בסעיף 8 לחוק יחסי ממון, כדלקמן:

- זכויותיו הסוציאליות של כל אחד מן הצדדים לא תחולקנה בין הצדדים אלא תיוותרנה בידי כל אחד מהם.
- באשר לחשבונות הבנק המצויים בבעלותם הפרטית של מי מהצדדים, אני קובע כי אלו לא יאוזנו בין הצדדים ויתרתם תישאר בידי כל אחד ולא תחולק.
- האוספים המצויים ברשות האב, יותרו ברשותו ושוויים לא יחולק בין הצדדים.

228. לאור התוצאה אליה הגעתי, ישלם האב לאם הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בתובענה הרכושית, בסך 40,000 ₪ בתוספת מע"מ. סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית החל מהיום ועד התשלום בפועל.

229. אני מתיר פרסום פסק-דין זה ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

230. המזכירות תסגור את התיקים.

ניתן היום, ג' חשוון תשע"ח, 23 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

ארז שני 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה